

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS
VEIKLOS ANALIZĖS IR KOKYBĖS UŽTIKRINIMO
SKYRIUS

Kai kurie mokyklos mokytojų
metodinių būrelių veiklos
aspektai Lietuvos bendrojo
ugdymo mokyklose

Albinas Kalvaitis

Vilnius, 2013

TURINYS

<i>I. Tyrimo pagrindimas ir problema</i>	2
<i>II. Tyrimo tikslas</i>	3
<i>III. Tyrimo objektas</i>	3
<i>IV. Tyrimo uždaviniai</i>	3
<i>V. Tyrimo imties tūrio apibrėžimas</i>	3
<i>VI. Tyrimo instrumento apibūdinimas</i>	9
<i>VII. Tyrimo organizacinės procedūros</i>	15
<i>VIII. Tyrimo laikas</i>	15
<i>IX. Tyrimo ištekliai ir vykdytojas</i>	15
<i>X. Respondentų socialinės demografinės charakteristikos</i>	16
<i>XI. Pirmojo tyrimo uždavinio sprendimas</i>	25
<i>Pirmojo tyrimo uždavinio sprendimo apibendrinimas</i>	42
<i>XII. Antrojo tyrimo uždavinio sprendimas</i>	44
<i>Antrojo tyrimo uždavinio sprendimo apibendrinimas</i>	58
<i>Pagrindinės tyrimo išvados ir rekomendacijos</i>	61
<i><u>Priedas</u>. Mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovų tyrimo suminiai duomenys</i>	64

I. Tyrimo pagrindimas ir problema.

Ugdymo plėtotės centre (UPC) atliktas tyrimas, analizuojantis, kaip Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose yra įsigyjamos naujos mokymo priemonės (vadovėliai, vadovėlių papildančios mokymo priemonės, vaizdinės mokymo priemonės ir pan.), kaip šios mokymo priemonės naudojamos pamokose, mokytojų kasdienėje pedagoginėje veikloje. Apsisprendžiant dėl tokio tyrimo respondentų, buvo nuspręsta apklausti mokyklų mokytojų metodinių būrelių pirmininkus, nes atlikus ekspertinę apklausą paaiškėjo, jog mokyklų mokytojų metodiniai būreliai pakankamai aktyviai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo, taip pat manyta, kad mokyklos mokytojų metodinio būrelio, jungiančio kelių dalykų mokytojus, pirmininkai galėtų būti pakankamai geri ekspertai, galintys vertinti jų vadovaujamo būrelio narių, nebūtinai mokančių to paties dalyko, kasdienę pedagoginę veiklą.

Mokyklų mokytojų metodinių būrelių veikla Lietuvoje nėra plačiai tyrinėta. Todėl, kai buvo renkama, kokie respondantai bus apklausiami, nuspręsta, kad reikia pasinaudoti proga ir gauti informacijos apie kitus mokyklos mokytojų metodinių būrelių veiklos aspektus. Tuo tikslu kartu su UPC Ugdymo turinio įgyvendinimo ir organizavimo skyriaus darbuotojais buvo parengtas nedidelis klausimų blokas, kuriuo buvo bandoma bent iš dalies įvertinti aktualiausias UPC darbuotojų analizuojamas bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams kylančias metodinės veiklos problemas. Tam, kad nebūtų painiojama tarp mokymo priemonių įsigijimo bei naudojimo pedagoginiame procese ir bendrųjų mokyklos mokytojų metodinių būrelių veiklos problemų, nuspręsta rengti dvi vieno tyrimo ataskaitas: pirmojoje aptariamai naujų mokymo priemonių įsigijimo ir naudojimo pamokoje klausimai, antrojoje – klausimai, susiję su mokyklos mokytojų metodinių būrelių veikla ir jos įvertinimu. Dėl šios aplinkybės mokymo priemonių pasirinkimo ir naudojimo pamokoje tyrimo ataskaitos skyriai, kuriuose aptariama mokyklos mokytojų metodinių būrelių veikla, iš esmės yra kartojami ir šioje tyrimo ataskaitoje.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. ISAK-1781 patvirtintose rekomendacijose mokytojų metodinei veiklai organizuoti buvo nustatyti metodinės grupės ir metodinio būrelio apibrėžimai. Metodine grupe laikyta mokykloje veikianti mokytojų grupė, sudaryta pagal ugdymo koncentrą, klasę, sritį ar dalyką arba laikinai suburta tam tikrai pedagoginei problemai spręsti, o metodiniu būreliu – mokyklų steigėjo teritorijoje (savivaldybės, apskrities) veikianti mokytojų grupė, sudaryta iš įvairių mokyklų mokytojų, vykdančių dalyko(-ų) ar ugdymo srities ugdymo turinio ir metodikos naujovių bei gerosios patirties sklaidą. Bet Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. balandžio 10 d. Nr. ISAK-699 įsakymu šios rekomendacijos buvo pripažintos netekusiomis galios. Prieš pradėdant tyrimą atlikta ekspertų apklausa parodė, kad Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose nėra iki galo nusistovėjęs mokytojų

grupės mokykloje, užsiimančios metodine veikla, pavadinimas, todėl tyrimo dokumentuose tokia grupė buvo vadinama mokyklos mokytojų metodiniu būreliu, o visos savivaldybės lygmeniu mokytojus metodinei veiklai jungianti grupė – savivaldybės dalyko mokytojų metodiniu būreliu.

II. Tyrimo tikslas. Įvertinti, kaip Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose veikia mokytojų metodiniai būreliai.

III. Tyrimo objektas. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų metodinių būrelių veikla.

IV. Tyrimo uždaviniai. Tyrimui keliami šie uždaviniai:

- 1) apibūdinti mokyklos mokytojų metodinių būrelių ir jų pirmininkų vietą ir reikšmę, mokyklai įsigyjant vadovėlius ir kitas mokymo priemones;
- 2) įvertinti mokykloje ir savivaldybėje vykstančią mokytojų metodinę veiklą.

V. Tyrimo imties tūrio apibrėžimas. Tyrimo uždaviniai sprendžiami atliekant Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose dirbančių mokyklos mokytojų metodinių grupių pirmininkų apklausą. Rengiantis tyrimui buvo planuota, kad respondentai bus apklausiami ne tiek apie savo pačių praktiką, pamokai renkantis vadovėlius ir kitas mokymo priemones, bet bus daugiau ekspertais, kurie vertins jų vadovaujamos metodinės grupės narių patyrimą, pamokai renkantis vadovėlius ir kitas mokymo priemones, taip pat bus analizuojama mokyklos mokytojų metodinės grupės kaip pirminio profesinio mokytojų junginio įtaka apsisprendžiant dėl vadovėlių ir kitų mokymo priemonių pasirinkimo ir naudojimo.

Buvo pasirinktas toks respondentų atrankos modelis:

1. Sudaromas Lietuvos modelis, į kurį patekusios savivaldybės pagal tyrimui svarbius rodiklius atitiktų visos šalies charakteristikas.
2. Į tyrimą įtraukiamos visos Lietuvos modeliui priskirtų savivaldybių teritorijoje veikiančios bendrojo ugdymo mokyklos.
3. Dalyvauti tyrime pakviestose mokyklose stengiamasi apklausti visus mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovus.

Atrenkant savivaldybes, kuriose buvo siekiama apklausti kaip galima daugiau ten dirbančių mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovų, remtasi tyrėjo jau daug metų naudojama šalies savivaldybių tipologizacija¹. Oficialioje šalies statistikoje naudojamas tik visų savivaldybių

¹ Daugiau apie tai, pvz., A. Kalvaitis, „Tiriamųjų grupių pasirinkimo būdai atliekant Lietuvos švietimo sistemos tyrimus“, *Sociologija: praeitis ir dabartis: mokslinės konferencijos pranešimų medžiaga*, 2000 m. gegužės 23, 24 d., Kauno technologijos universitetas, Kaunas, 2000, p. 152–156.

grupavimas į miestų ir rajonų savivaldybes. Šie rajonai skiriasi tiek savo dydžiu, tiek mieste gyvenančių gyventojų dalimi. Miestuose, kur gyventojų tankis didesnis negu kaime, iš esmės skiriasi sąlygos organizuoti bendrąjį ugdymą: pagal visai kitus principus savivaldybėje išsidėstęs bendrojo ugdymo mokyklų tinklas, vyrauja skirtingų tipų mokyklos, jose mokosi skirtingas skaičius mokinių, o tai lemia ir skirtingą mokytojų skaičių mokykloje. Taip Lietuvoje, priklausomai nuo gyvenamojo punkto dydžio, veikia aiškiai besiskiriančio dydžio mokyklos. Nuo mokyklos dydžio dažniausiai priklauso ir mokykloje veikiančių mokytojų metodinių būrelių skaičius. Pranešimų žiniasklaidoje analizė parodė, kad miestų ir kaimų mokyklos paprastai skirtingai sprendžia vadovėlių ir kitų mokymosi priemonių įsigijimo problemas, nuo mokinių skaičiaus mokykloje ir klasėje (vadinasi, ir nuo mokytojų skaičiaus mokykloje) dažnai priklauso mokyklos materialinio aprūpinimo sąlygos, mokytojų per pamoką naudojami darbo metodai ir galbūt vadovėlių bei kitų mokymo priemonių naudojimas pamokoje.

Pagal tyrėjo naudojamą šalies savivaldybių tipologizaciją, norint atspindėti Lietuvos specifiką, būtina išskirti keturis Lietuvos savivaldybių tipus²:

1. Miestų savivaldybės (nėra kaimo gyventojų arba jų skaičius statistiškai nereikšmingas: Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Neringos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Visagino ir Vilniaus miestų savivaldybės).
2. Labai urbanizuotų rajonų savivaldybės (miestuose gyvena daugiau negu 50 proc. visų rajono gyventojų: Akmenės, Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Jonavos, Kazlų Rūdos, Kėdainių, Kretingos, Marijampolės, Mažeikių, Plungės, Rokiškio, Švenčionių, Tauragės, Telšių, Trakų, Ukmergės, Utenos savivaldybės).
3. Mažai urbanizuotų rajonų savivaldybės (miestuose gyvena nuo 32 iki 46 proc. visų rajono gyventojų: Anykščių, Biržų, Ignalinos, Joniškio, Jurbarko, Kaišiadorių, Kalvarijos, Kelmės, Klaipėdos rajono, Kupiškio, Prienų, Radviliškio, Raseinių, Rietavo, Skuodo, Šilutės, Širvintų, Varėnos, Vilkaviškio, Zarasų savivaldybės).
4. Kaimiškų rajonų savivaldybės (miestuose gyvena mažiau negu 29 proc. visų rajono gyventojų: Alytaus rajono, Kauno rajono, Lazdijų, Molėtų, Pagėgių, Pakruojo, Panevėžio rajono, Pasvalio, Šakių, Šalčininkų, Šiaulių rajono, Šilalės, Vilniaus rajono savivaldybės).

Iš AIKOS (Atvira informavimo, konsultavimo, orientavimo sistema³) duomenų matyti, kad 2012–2013 mokslo metų pabaigoje Lietuvoje veikė 1173 savivaldybių tarybų įsteigtos bendrojo ugdymo

² Rajonai dalyti į grupes remiantis kasmet Statistikos departamento prie LR Vyriausybės leidžiamu leidiniu „Gyventojų skaičius apskrityse, miestuose ir rajonuose kalendorinių metų pradžiai“.

³ <http://www.aikos.smm.lt/aikos/index.htm>.

mokyklos⁴. 1 lentelėje nurodoma, kaip pasiskirstė bendrojo ugdymo mokyklos pagal tyrėjo išskirtus keturis savivaldybių tipus.

1 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų pasiskirstymas pagal savivaldybės tipą 2012–2013 m. m.

	Bendrojo ugdymo mokyklų skaičius (vnt.)	Bendrojo ugdymo mokyklų dalis (%)
Miestų savivaldybėse	337	29
Labai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	298	25
Mažai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	289	25
Kaimiškose savivaldybėse	249	21
Iš viso	1173	100

Rengiant tyrimo imties atrankos modelį paaiškėjo, kad nėra jokios patikimos informacijos, kiek mokytojų metodinių būrelių veikia tipinėje Lietuvos miesto ar kaimo mokykloje. Todėl atlikta ekspertų apklausa. Ugdymo plėtotės centro Ugdymo turinio įgyvendinimo ir organizavimo skyriaus darbuotojai savo poreikiams yra surinkę informaciją apie atskirų mokomųjų dalykų savivaldybių metodinių būrelių vadovus, taip pat metodinių būrelių vadovų mobiliųjų telefonų numerius. Šia informacija buvo pasidalyta su tyrėju. Telefonu buvo apklausti 27 įvairių tipų savivaldybėse dirbantys atskirų mokomųjų dalykų savivaldybių metodinių būrelių vadovai. Jiems buvo užduotas klausimas, kiek mokyklos mokytojų metodinių būrelių veikia jų mokykloje. Atsakymai pasiskirstė nuo 7 (didelė miesto gimnazija) iki 1 (pradinė mokykla) mokytojų metodinių būrelių mokykloje. Apibendrinant surinktus duomenis nuspręsta, kad tipinėje šalies bendrojo ugdymo mokykloje vidutiniškai veikia 5 mokytojų metodiniai būreliai.

2 lentelė. Tyrimo metu būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų pirminis pasiskirstymas pagal savivaldybės tipą.

	Būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų skaičius (vnt.)	Būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų dalis (%)
Miestų savivaldybėse	64	29
Labai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	55	25
Mažai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	55	25
Kaimiškose savivaldybėse	46	21
Iš viso	220	100

Toliau skaičiuota, kad elektroniniu paštu per tarpininkus mokyklų vadovus apklausiant mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovus, atsakytų ir gražintų anketų dalis neturi būti mažesnė negu 65 proc., o pakankamas surinktų atsakytų anketų kiekis turėtų būti maždaug 600–650 anketų, kad būtų galima atlikti pakankamai gilią surinktų duomenų analizę. Taip apskaičiuota planuojama

⁴ Kitų steigėjų įsteigtų bendrojo ugdymo mokyklų dėl jų veiklos specifikos nuspręsta netraukti į tyrimo imtį.

respondentų imtis – 1100 respondentų. Toks respondentų skaičius turėtų dirbti maždaug 220 Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose. Taip buvo suformuotas pagrindas pirminei tyrimo imčiai (2 lentelė).

Tada, remiantis AIKOS duomenimis, rengtas tyrimo imties modelis – atskirai iš kiekvienam Lietuvos savivaldybių tipui priskiriamų savivaldybių sąrašo buvo atrenkamos savivaldybės taip, kad visų jų teritorijoje veikiančių bendrojo ugdymo mokyklų skaičius daugmaž atitiktų būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų skaičių. Konstruojant imtį taip pat stengiasi, kad tyrimui atrinktos savivaldybės pasiskirstytų po visą Lietuvos teritoriją. Tyrimui atrinktos šios savivaldybės:

1. Elektrėnų savivaldybė
2. Kaišiadorių rajono savivaldybė
3. Kazlų Rūdos savivaldybė
4. Kretingos rajono savivaldybė
5. Lazdijų rajono savivaldybė
6. Molėtų rajono savivaldybė
7. Palangos miesto savivaldybė
8. Panevėžio miesto savivaldybė
9. Panevėžio rajono savivaldybė
10. Prienų rajono savivaldybė
11. Šiaulių miesto savivaldybė
12. Širvintų rajono savivaldybė
13. Utenos rajono savivaldybė
14. Varėnos rajono savivaldybė

Atrinkus 14 savivaldybių veikiančias bendrojo ugdymo mokyklas, buvo parengta tyrimo imtis (3 lentelė).

Atliekant lauko tyrimą kiekvienos bendrojo ugdymo mokyklos vadovų klausta, kiek ir kokie mokytojų metodiniai būreliai veikia jų mokykloje. Taip surinkta informacija apie tikrąjį bendrojo ugdymo mokyklose veikiančių mokytojų metodinių būrelių skaičių ir apibendrinta atsakytų anketų grąžinimo statistinė informacija.

3 lentelė. Galutinės tyrimo imties pasiskirstymas

	Būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų skaičius (vnt.)		Būtinų apklausti bendrojo ugdymo mokyklų dalis (%)	
	Pirminis teorinis tyrimo imties modelis	Galutinis faktinis tyrimo imties modelis	Pirminis teorinis tyrimo imties modelis	Galutinis faktinis tyrimo imties modelis
Miestų savivaldybėse	64	62	29	28
Labai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	55	55	25	25
Mažai urbanizuotų rajonų savivaldybėse	55	57	25	26
Kaimiškose savivaldybėse	46	47	21	21
Iš viso	220	221	100	100

Iš viso bent viena atsakyta anketa gauta iš 215 tyrimui atrinktų bendrojo ugdymo mokyklų. Tyrimo dokumentacijos analizė parodė, kad 137 (62 proc.) tyrimui atrinktose mokyklose į anketos klausimus atsakė visi tyrimo dalyvauti pakviesti respondentai, 50 mokyklų (23 proc.) – ne mažiau kaip du trečdaliai tyrimo dalyvauti pakviestų respondentų, 19 mokyklų (8 proc.) – maždaug pusė visų dalyvauti tyrimo pakviestų respondentų, 9 mokyklose (4 proc.) – mažiau kaip pusė visų tyrimo dalyvauti pakviestų respondentų, o iš 6 mokyklų (3 proc.) negauta nė vienos atsakytos anketos.

Atsakyta anketas atsiuntė **74** proc. visų atrinktų savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose veikiančių mokytojų metodinių būrelių vadovų. Atmetus neatsakiusius mažai su tyrimo problematika susijusius mokyklų metodinių būrelių vadovus (kūno kultūros, klasių vadovų, pedagoginės pagalbos ir pan.), grąžintų atsakytų anketų skaičius siekia **80** proc. Taigi, planuota iš kiekvienos mokyklos surinkti atsakytų anketų dalis yra viršyta. Atsakytų anketų grąžinimas detalizuotas 4 lentelėje.

4 lentelė. Anketų gražinimas pagal savivaldybes.

Eil. nr.	Savivaldybė	Iš viso mokyklų	Iš viso metodinių būrelių	Dalyvavo metodinių būrelių vadovų	Nedalyvavo, bet reikėjo, kad dalyvautų	Iš viso reikėjo dalyvauti	Nereikėjo dalyvauti	Bendras respondentų dalyvavimo procentas	Procentas nedalyvavusių respondentų, kurių nereikėjo	Patikslintas dalyvavusių procentas
1	Elektrėnų	12	45	34	6	40	5	76	11	85
2	Kaišiadorių	16	61	44	10	54	7	72	11	81
3	Kazlų Rūdos	9	23	18	4	22	1	78	4	82
4	Kretingos	15	57	45	9	54	3	79	5	83
5	Lazdijų	13	56	39	10	49	7	70	13	80
6	Molėtų	12	35	27	5	32	3	77	9	84
7	Palangos	6	26	25	1	26	0	96	0	96
8	Panevėžio miesto	24	126	83	35	118	8	66	6	70
9	Panevėžio rajono	22	52	37	13	50	2	71	4	74
10	Prienuų	13	54	40	12	52	2	74	4	77
11	Šiaulių	32	147	99	35	134	13	67	9	74
12	Širvintų	11	32	27	5	32	0	84	0	84
13	Utenos	19	72	62	8	70	2	86	3	89
14	Varėnos	17	45	38	4	42	3	84	7	90
	<i>Iš viso</i>	221	831	618	157	775	56	74	7	80

Rengiant tyrimo imtį manyta, kad 14 tyrimui atrinktų savivaldybių turėtų reprezentuoti situaciją visoje Lietuvoje. Skaičiuojant pagal savivaldybės tipą, galima prognozuoti bendrą mokyklų metodinių būrelių skaičių Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose. Tam pradžioje buvo būtina apskaičiuoti faktinį vidutinį mokytojų metodinių būrelių skaičių vienoje bendrojo ugdymo mokykloje pagal savivaldybės tipą. Atliekant lauko tyrimą surinkti rezultatai rodo, kad vidutiniškai vienoje miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokykloje veikia 4,48 mokytojų metodinio būrelio, vienoje labai urbanizuoto rajono savivaldybės mokykloje – 3,38, vienoje mažai urbanizuoto rajono savivaldybės mokykloje – 3,16, o vienoje kaimiškos savivaldybės mokykloje – 2,79 mokytojų metodinio būrelio. Tokie skaičiavimai leidžia prognozuoti, jog iš viso visos Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose 2012–2013 mokslo metais veikė maždaug 4100 mokytojų metodiniai būreliai. Orientuojantis į šį dydį, galima apskaičiuoti atlikto tyrimo imties paklaidos dydį. Jis skaičiuotas pagal V. Paniotto knygoje skelbtą vienpakopės atsitiktinės atrankos formulę:

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$$

(kur n – imties dydis, Δ – imties atrankos paklaidos dydis (0,05), N – generalinės visumos dydis).

Galima tvirtinti, kad nacionalinės bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovų imties atrankos paklaida – **3,7 proc.** Žinant, kad tyrimas laikomas statistiškai patikimu, kai imties atrankos paklaidos dydis neviršija 5 proc., galima teigti, jog atliktas tyrimas pagal apklaustų respondentų skaičių yra statistiškai patikimas.

VI. Tyrimo instrumento apibūdinimas. Pagrindinis tyrimo instrumentas – klausimynas. Sprendžiant kiekvieną tyrimo uždavinį buvo parengti atskiri anketos klausimų blokai, taip pat parengtas socialinis demografinis klausimų blokas.

Parengtas klausimynas pradedamas socialiniu demografiniu klausimų bloku. Socialinis demografinis klausimų blokas atliekant anketavimą paprastai turi kelias funkcijas:

- Padeda išskirti ir nustatyti respondentų grupes, kurioms daugiau būdinga kuri nors atliekant tyrimą nustatyta aplinkybė. Tada galima parengti tikslesnes ir veiksmingesnes išvadas ir rekomendacijas.
- Padeda patikrinti, ar gražintų atsakytų anketų imtis yra pakankamai validi (ar į anketas atsakiusių respondentų charakteristikos pakankamai tiksliai atspindi pagrindines Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų charakteristikas).

Anketoje būtinas atviras klausimas, į kurį atsakydami respondentai nurodytų, kokių mokomųjų dalykų mokyklos metodinei grupei jie vadovauja. Planuota, kad taip bus galima išskirti respondentų, atstovaujančių įvairioms mokomųjų dalykų grupėms (pvz., pradinio ugdymo, socialinio ir dorinio ugdymo, kalbų ir meninio ugdymo ir t. t.), nuomonę. Bet tada nebegalima taikyti panašioms tyrimams įprastos sąlygos, kad anketa būtų anoniminė. Kita vertus, tokiu atveju galima bandyti bent iš dalies trumpinti klausimyną ir dalį informacijos apie respondentą surinkti pačiam tyrėjui ir vėliau šią informaciją pridėti prie suformuotos respondentų atsakymų duomenų bazės. Tyrėjui 2011 m. birželio–gruodžio mėnesiais atliekant Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros išorinių vertintojų 2010–2011 metais Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose stebėtų pamokų protokolų antrinę analizę pasinaudota tokia papildomo duomenų priskyrimo galimybe. Iš ŠVIS bei Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėse skelbiamos informacijos buvo suformuoti papildomi tyrimo instrumento kintamieji. Todėl tokie pat savo praktinę naudą patvirtinę kintamieji formuoti ir dirbant su mokyklos mokytojų metodinių grupių pirmininkų apklausos rezultatais. Tyrėjas iš ŠVIS ir Lietuvos statistikos departamento interneto svetainės savarankiškai surinko informaciją ir suformavo šiuos kintamuosius:

1. mokyklos tipas (pradinė mokykla arba mokykla-darželis; pagrindinė ir jaunimo mokykla arba progimnazija; vidurinė mokykla; gimnazija);

2. savivaldybės, kurioje veikia mokykla, tipas (miesto savivaldybė; labai urbanizuoto rajono savivaldybė; mažai urbanizuoto rajono savivaldybė, kaimiška savivaldybė);
3. gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipas (miestas; kaimas);
4. mokytojų ir vadovų skaičius mokykloje (iki 20; nuo 21 iki 40; nuo 41 iki 50; daugiau negu 50);
5. mokytojų, kurių darbo stažas didesnis negu 15 metų, dalis mokykloje (70 proc. ir mažiau visų mokyklos mokytojų; nuo 71 iki 80 visų mokyklos mokytojų; nuo 81 iki 85 proc. visų mokyklos mokytojų ir daugiau negu 85 proc. visų mokyklos mokytojų);
6. mokytojų, įgijusių mokytojo metodininko ar mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, dalis mokykloje (25 proc. ir mažiau visų mokyklos mokytojų; nuo 26 iki 40 proc. visų mokyklos mokytojų; nuo 41 iki 50 proc. visų mokyklos mokytojų ir daugiau negu 50 proc. visų mokyklos mokytojų);
7. atestuotų mokyklos vadovų dalis (ne visi mokyklos vadovai; visi mokyklos vadovai);
8. vadovų, įgijusių I ir II vadybinę kategoriją, darbas mokykloje (tokių vadovų mokykla turi; tokių vadovų mokykla neturi).

Papildomas socialiniam demografiniam klausimų blokui priskirtinas klausimas buvo suformuluotas ir iš lauko tyrimo dokumentacijos. Sudaryto kiekvienoje tyrimui atrinktoje mokykloje veikiančių mokytojų metodinių būrelių sąrašo pagrindu suformuluotas kintamasis „Mokytojų metodinių grupių skaičius mokykloje“ (tik viena grupė; dvi grupės; nuo 3 iki 5 grupių; daugiau negu 5 grupės).

Visus respondentams pateiktoje anketoje esančius socialinio demografinio bloko klausimus galima dalyti į dvi dalis:

- su respondento asmenybe susijusius klausimus;
- su mokyklos mokytojų metodinės grupės ar respondento mokyklos apibūdinimu susijusius klausimus.

Su respondento asmenybe susijusių socialinių demografinių klausimų grupė pradedama trimis atviraisiais klausimais – prašoma į langelį įrašyti mokyklos, kurioje dirba, pavadinimą; kurių dalykų mokyklos mokytojų metodinei grupei respondentas vadovavo ir kokių mokomųjų dalykų mokė 2012–2013 mokslo metais. Klausimas apie respondento mokyklos pavadinimą sprendė du uždavinius – viena vertus, leido per jo mokyklos nustatymą vėliau priskirti duomenis, surinktus ŠVIS ir Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėse, antra vertus (kartu su atsakymu į klausimą apie tai, kokiam metodiniam būreliui vadovauja), leido atlikti gražinamų anketų stebėseną ir papildomai paraginti į anketos klausimus dar neatsakiusius respondentus.

Klausimas apie tai, kokių dalykų metodiniam būreliui respondentas vadovauja, leido sukurti klausimą filtrą pagal mokomųjų dalykų grupes. Remiantis 2008 m. pradinio ir pagrindinio ugdymo bei 2011 m. vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, respondentų atsakymai buvo suskirstyti į šias grupes / sritis⁵:

1. pradinis ugdymas (I–IV klasėse);
2. socialinis ir dorinis ugdymas (V–XII klasėse);
3. matematika ir informacinės technologijos (V–XII klasėse);
4. gamtamokslinis ugdymas (V–XII klasėse);
5. kalbinis ugdymas (V–XII klasėse);
6. meninis ugdymas ir technologijos (V–XII klasėse).

Tyrimo atlikimo praktika parodė, kad mokyklose viename mokytojų metodiniame būrelyje labai įvairiai grupuojami skirtingų specialybių mokytojai. Pakankamai paplitę atvejai, kai viename metodiniame būrelyje dirba, pavyzdžiui, tik pradinių klasių mokytojai ar tik gamtos mokslų mokytojai. Pakankamai paplitę taip pat, pavyzdžiui, tik anglų kalbos mokytojus arba tik matematikos mokytojus jungiantys būreliai. Bet paaiškėjo, kad kai kuriose mokyklose, pavyzdžiui, viename mokytojų metodiniame būrelyje dirba kalbų, socialinių mokslų, technologijų, menų ir dorinio ugdymo mokytojai arba susijungia gamtos ir tikslųjų mokslų mokytojai. Kaime veikiančiose bendrojo ugdymo mokyklose paplitusi situacija, kai mokytojai jungiasi į du metodinius būrelius: pradinių klasių ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų bei V–X klasių mokytojų. Dar mažesnėse mokyklose mokytojai nesidalija į metodinius būrelius pagal mokomuosius dalykus ir visi dirba kartu. Todėl, apibendrinant respondentų nurodytus atvejus, nuspręsta klausimą apie priklausomybę metodei grupei dalyti į 6 kintamuosius. Tada, pavyzdžiui, respondentui nurodžius, jog mokykloje veikia vienas bendras metodinis būrelis, teigiamas atsakymas buvo žymimas visų 6 išskirtų vadovavimo metodiniam būreliui kintamųjų atveju, o, respondentui nurodžius, jog jis vadovauja gamtos ir tikslųjų mokslų mokytojų metodiniam būreliui, teigiamas atsakymas buvo žymimas dviejų kintamųjų (vadovavimas matematikos ir IT bei vadovavimas gamtos mokslų mokytojų metodiniam būreliui) atveju.

Klausimas apie tai, kokių dalykų respondentas moko 2012–2013 mokslo metais buvo reikalingas kaip atsarginis, nes tyrėjo patyrimas rodo, kad kai kada respondentai, vertindami situaciją savo mokykloje, nesugeba apibendrinti informacijos ir ją vertina vien tik iš savo mokomo dalyko „varpinės“.

⁵ Siekiant labiau grupuoti respondentų atsakymus, dalis ugdymo sričių buvo sujungtos.

Kiti socialinio demografinio klausimų bloko klausimai pakankamai tradiciniai. Anketoje domimasi respondento įgyta kvalifikacine kategorija ir vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui trukme. Ekspertų apklausa parodė, kad mokytojai kai kada mokyklos metodiniam būreliui vadovauja iš eilės. Todėl klausimas apie vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui trukmę padalytas į du kintamuosius: kiek laiko respondentas vadovavo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui apklausos metu ir koks yra respondento bendras vadovavimo mokyklos mokytojų metodinei veiklai patyrimas (pvz., apklausos metu jis tik antrus metus užsiėmė tokia veikla, bet prieš 6 metus jis kelerius metus jau vadovavo mokyklos mokytojų metodinei veiklai).

Su mokyklos mokytojų metodinio būrelio ar respondento mokyklos apibūdinimu susiję klausimai yra du – apibūdinamas vadovaujamo metodinio būrelio dydis – manyta, kad tai bus geras klausimas filtras, parodantis respondento metodinės veiklos apimtį. Kitas klausimas skirtas apibūdinti mokyklos techninio aprūpinimo lygį.

Sprendžiant pirmąjį tyrimo uždavinį „Apibūdinti mokyklos mokytojų metodinių būrelių ir jų pirmininkų vietą ir reikšmę, užsakant vadovėlius ir kitas mokymo priemones“ išskiriamos tokios klausimų grupės:

1. klausimai apie tai, kaip mokyklos mokytojų metodiniai būreliai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo;
2. klausimai apie tai, kas turi didžiausią įtaką nusprendžiant, kokios mokymo priemonės bus įsigyjamos;
3. klausimai apie tai, kas lemia įvairių mokymo priemonių įsigijimą.

Klausimams apie tai, kaip mokyklos mokytojų metodiniai būreliai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo pasirinkta pusiau uždaro klausimo forma (nuomonė lemiamą, į nuomonę atsižvelgiama, į nuomonę neatsižvelgiama, kitas atsakymas) ir atskirais klausimais prašoma apibūdinti situaciją, pasirenkant vadovėlius, vadovėlius papildančias mokymo priemones, vaizdines priemones ir skaitmenines mokymo priemones. Atskirų klausimų, o ne lentelės forma pasirinkta dėl siekio sudaryti geresnes sąlygas respondentams įrašyti savąjį atsakymą.

Klausimams apie tai, kas turi didžiausią įtaką, nusprendžiant, kokios mokymo priemonės bus įsigyjamos, irgi pasirinkta pusiau uždaro klausimo forma ir atskirais klausimais prašoma apibūdinti situaciją, pasirenkant vadovėlius, vadovėlius papildančias mokymo priemones, vaizdines priemones, skaitmenines mokymo priemones ir mokytojų bendrai naudojamą metodinę literatūrą. Visai šiai klausimų grupei parengta vienoda atsakymų skalė, įvardijant svarbiausius asmenis ir asmenų grupes, dalyvaujančius užsakant mokymo priemones ir paliekant respondentams galimybę

įrašyti kitus asmenis ar asmenų grupes. Koduojant gautas anketas paaiškėjo, kad kai kurie respondentai nurodė tokią papildomą grupę – mokyklos metodinę tarybą. Šio klausimų bloko atsakymuose atskiriamas mokytojas, kuriam reikia konkrečių mokymo priemonių, ir mokyklos metodinio būrelio nariai. Akivaizdu, kad mokytojas, kuriam reikia konkrečių mokymo priemonių, taip pat yra ir mokytojų metodinio būrelio narys. Bet, net jei metodinis būrelis jungia tik tą patį dalyką mokančius mokytojus (o šitaip atsitinka ne taip dažnai), paprastai apsisprendžiama dėl konkrečios mokymo priemonės konkrečiai klasei, su kuria dirba tik vienas, arba geriausiu atveju keli mokytojai, o ne visi metodinio būrelio nariai. Todėl ir šio klausimų bloko, ir dar vieno klausimų bloko, taip pat sprendžiančio pirmąjį tyrimo uždavinį atveju, mokytojo, kuriam reikia naujos mokymo priemonės, situacija rodo, kad naujos mokymo priemonės įsigijimą daugiausia lemia konkretus įtikinamai savo mintis gebantis reikšti mokyklos mokytojas, o mokytojų metodinio būrelio narių situacija – kad sprendimas dėl naujos mokymo priemonės įsigijimo atsiranda mokytojams kolektyviai bent trumpai aptarus visas pasirinkimo galimybes.

Apsisprendžiant dėl pirmųjų dviejų pirmą tyrimo uždavinį sprendžiančių klausimų grupių diskutuota, ar gal pakaktų vienos kurios nors iš šių dviejų klausimų grupių. Vėliau nuspręsta, kad pirmoji klausimų grupė neparodo svarbiausių asmenų, ar asmenų grupių, apsisprendžiančių dėl mokymo priemonių įsigijimo, o iš antrosios klausimų grupės ne visada aišku (jei nepasirinktas 3 atsakymas), koks vaidmuo apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių tenka mokyklos mokytojų metodiniam būreliui. Dėl to anketoje buvo paliktos abi šios klausimų grupės.

Klausimams apie tai, kas lemia įvairių mokymo priemonių įsigijimą, pasirinkta lentelės forma, bet formuluoti atskiri kintamieji, kuriais apibūdinamas vadovėlių, vadovėlių papildančių mokymo priemonių vaizdinių priemonių ir skaitmeninių mokymo priemonių pasirinkimas. Visiems šiems klausimams pasirinktas panašus kintamųjų rinkinys (vadovėlių atveju didesnis 4 kintamaisiais). Rengiant kintamuosius, remtasi kompleksinio tyrimo „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo padėties ir perkvalifikavimo poreikių priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo ir neformalaus vaikų švietimo įstaigose įvertinimas“ instrumentuose taikyta metodika, kuri, atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas (pavyzdžiui, bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazės atsiradimu bei Lietuvos žiniasklaidoje išsakomų pagrindinių su bendrojo ugdymo mokyklų mokymo priemonių įsigijimu ir naudojimu per pamoką susijusių teiginių analizės rezultatais) buvo papildyta naujais kintamaisiais. Respondentų buvo prašoma visus kintamuosius vertinti pagal įprastą tokiomis atvejais Likerto skalę.

Sprendžiant pirmąjį tyrimo uždavinį, klausimų apie tai, kas turi didžiausią įtaką, nusprendžiant, kokios mokymo priemonės bus įsigyjamoms, ir apie tai, kas lemia įvairių mokymo priemonių

įsigijimą, atveju mokyklos mokytojų metodinio būrelio bei šio būrelio pirmininko veikla buvo viena svarbių bendro proceso sąlygų.

Klausimai sprendžiant antrąjį tyrimo uždavinį „Įvertinti mokykloje ir savivaldybėje vykstančią mokytojų metodinę veiklą“ parengti bendradarbiaujant su UPC darbuotojais. Buvo išskirtos tokios klausimų grupės:

- 1) metodinės veiklos įvairovės savo mokykloje įvertinimas;
- 2) respondento siekio gauti įvairios metodinės informacijos už mokyklos ribų įvertinimas;
- 3) sąlygų metodinei veiklai vykdyti įvertinimas.

Metodinės veiklos įvairovės savo mokykloje įvertinimui pasirinkta lentelės forma, išvardytos pagrindinės metodinės veiklos mokykloje formos ir prašyta pagal Likerto skalę įvertinti, ar respondentas norėtų tobulinti konkrečią veiklos formą. Tokia klausimo forma pasirinkta tikintis išsiaiškinti, kaip turėtų keistis pagalba mokykloje vykstančiai mokytojų metodinei veiklai tobulinti, taip pat siekiant netiesiogiai išsiaiškinti, kokiomis formomis apskritai vykdoma metodinė veikla mokykloje.

Dėl vietos stokos *respondento siekio gauti įvairios dalykinės ir metodinės informacijos už mokyklos ribų įvertinimas* apsiribojo dviem klausimais:

- a) klausimu apie tai, ar ir kaip respondentas dalyvauja savo miesto / rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje (tai dar ir klausimas filtras, kiek respondentas įsitraukęs į savo mokomo dalyko mokytojų metodinę veiklą savivaldybėje);
- b) klausimu apie tai, ar respondentas yra dalyvavęs Ugdymo plėtotės centro Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotose metodinėse dienose (tai dar ir klausimas filtras, ar respondentas orientuojasi į UPC darbuotojų teikiamą informaciją).

Sąlygų metodinei veiklai vykdyti įvertinimui taip pat pasirinkta lentelės forma ir Likerto skalė. Suformuluotos dvi kintamųjų grupės. Iš pradžių išskirti du pagrindiniai su metodine veikla susijusios informacijos šaltiniai – savivaldybės švietimo padalinys ar švietimo centras ir respondento mokyklos administracija – ir aiškintasi, ar iš šių informacijos šaltinių gaunama pagrindinė su metodine veikla susijusi informacija (apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą bei apie metodinės veiklos organizavimą ar renginius) tenkina respondentus. Antroje kintamųjų grupėje detalizuojama savivaldybės švietimo padalinio ir švietimo centro veikla kuriant sąlygas metodinei veiklai mokyklose plėtoti ir prašoma respondentų įvertinti šias detalizuotas veiklas.

VII. Tyrimo organizacinės procedūros. Organizuojant lauko tyrimą, buvo parengti du lydraščiai: tyrimui atrinktų savivaldybių administracijų švietimo padalinių (švietimo skyrių) vadovams ir tyrimui atrinktų savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų vadovams.

Tyrimui atrinktų savivaldybių administracijų švietimo padalinių vadovai lauko tyrimo pradžioje buvo prašomi paraginti mokyklų vadovus paraginti mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovus dalyvauti apklausoje. Vėliau vykdant lauko tyrimą, esant reikalui, buvo kreipiamasi į savivaldybių administracijų švietimo padalinių vadovus ir sprendžiamos kilusios organizacinės problemos.

Visa tyrimo dokumentacija (lydraščiai, jų priedai ir tyrimo klausimynas) elektroniniu paštu buvo nusiųsta atrinktų savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų vadovams. Tam buvo pasinaudota AIKOS ištekliais. Mokyklų vadovų buvo prašoma perduoti tyrimo klausimyną mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovams ir paskatinti juos atsakyti į klausimus, taip pat pranešti tyrėjui, kiek ir kokių mokytojų metodinių būrelių veikia mokykloje. Remdamasis šia informacija tyrėjas parengė galutinį respondentų sąrašą ir registravo atsakytų anketų grąžinimą.

VIII. Tyrimo laikas. 2013 m. vasario–lapkričio mėnesiai. Lauko tyrimas pradėtas gegužės pradžioje ir baigtas birželio antrojoje pusėje.

IX. Tyrimo ištekliai ir vykdytojas. Tyrimas atliktas naudojant elektronines anketų formas ir elektroninį pašta. Tyrimą atliko Ugdymo plėtotės centro Veiklos analizės ir kokybės užtikrinimo skyriaus metodininkas dr. Albinas Kalvaitis.

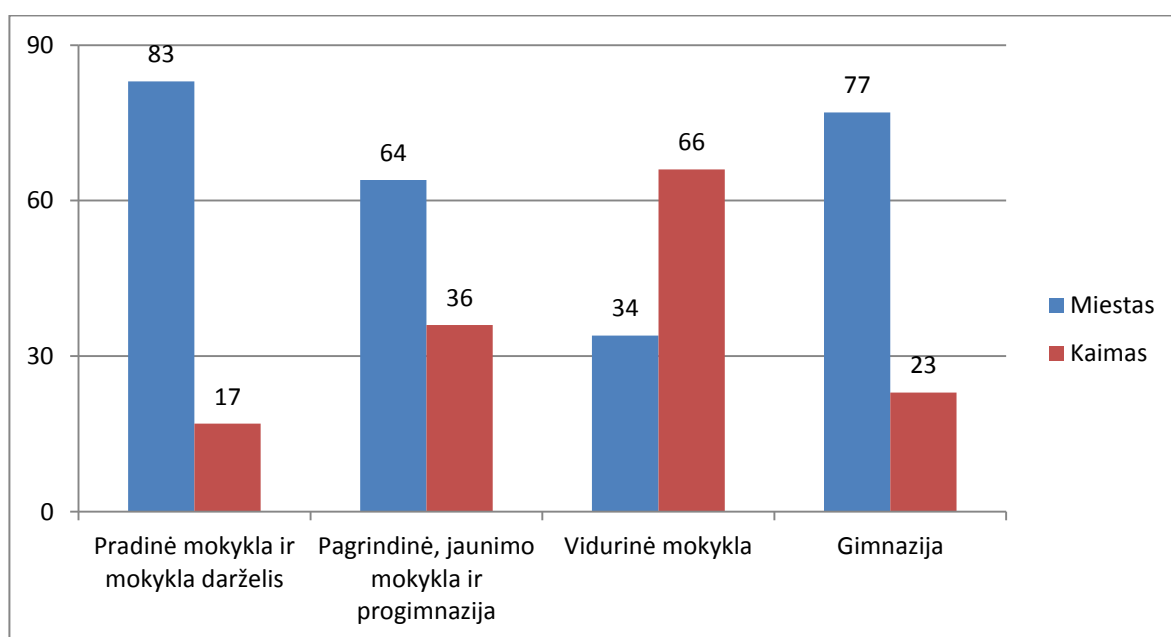
X. Respondentų socialinės demografinės charakteristikos.

Respondentai atsiuntė anketas beveik iš visų keturiolikos atrinktų savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų. Iš pradinėse mokyklose ir mokyklose darželiuose dirbančių respondentų gauta 29 anketos (5 proc. visų gautų anketų), iš pagrindinėse ir jaunimo mokyklose bei progimnazijose dirbančių respondentų – 307 anketos (50 proc.), iš vidurinėse mokyklose dirbančių respondentų – 70 anketų (11 proc.), o iš gimnazijose dirbančių respondentų – 212 anketų (34 proc.). Taigi, didžioji atlikto tyrimo respondentų dalis dirbo pagrindinėse ir jaunimo mokyklose bei progimnazijose ir gimnazijose – pagrindiniuose Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų tipuose. Tokiam respondentų pasiskirstymui taip pat turėjo įtakos tai, jog dėl nedidelio pedagogų skaičiaus šalies pradinėse mokyklose ir mokyklose-darželiuose ten paprastai veikia tik po vieną mokytojų metodinį būrelį, o kitų tipų mokyklose šių būrelių būna daugiau.

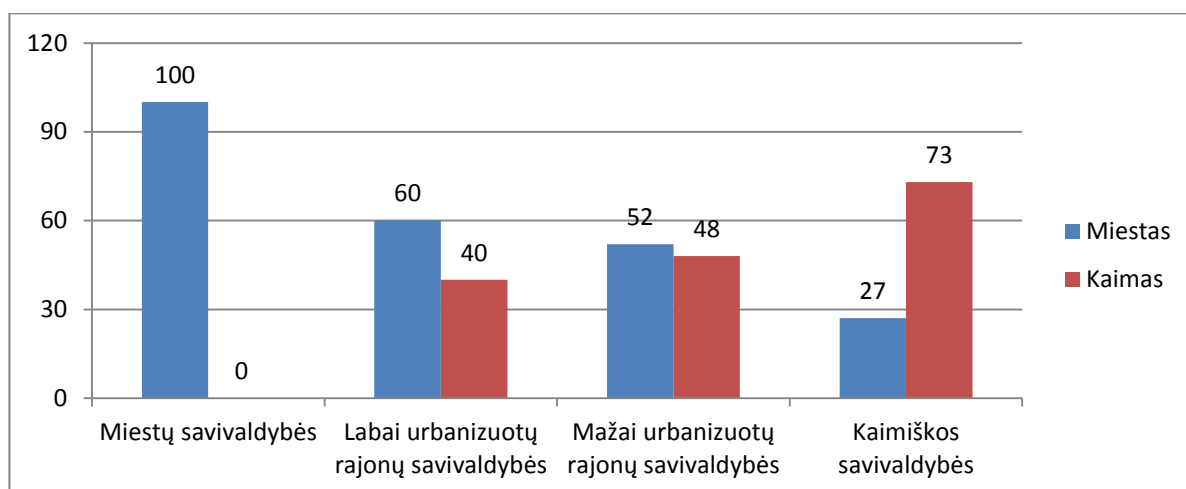
Analizuojant gautas anketas pagal savivaldybės, kurioje veikia mokykla, tipą, paaiškėjo, kad iš miestų savivaldybėse veikiančių bendrojo ugdymo mokyklų gautos 207 atsakytos anketos (33 proc. visų anketų), iš labai urbanizuotose savivaldybėse veikiančių mokyklų – 159 anketos (26 proc.), iš mažai urbanizuotose savivaldybėse veikiančių mokyklų – 149 anketos (24 proc.) ir iš kaimiškose savivaldybėse veikiančių mokyklų – 103 anketos (17 proc.).

Analizuojant duomenis pagal gyvenvietės, kurioje veikia respondento mokykla, tipą, paaiškėjo, kad 407 respondantai (66 proc. visų respondentų) dirba miestuose veikiančiose mokyklose, o 211 (34 proc.) – kaimo mokyklose.

1 pav. Įvairių tipų mokyklose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

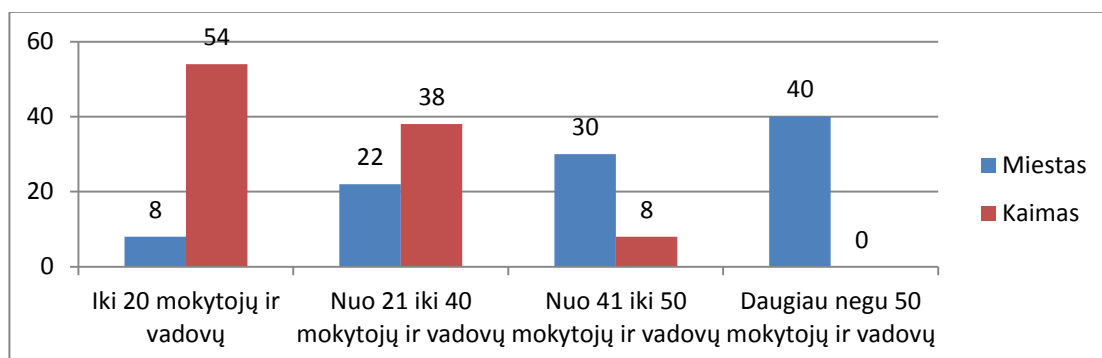

2 pav. Įvairių tipų savivaldybėse dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (proc.).

Pagal mokytojų ir mokyklos vadovų skaičių mokykloje, respondentai pasiskirstė taip: mokyklose, turinčiose iki 20 mokytojų ir vadovų, dirba 148 respondentai (24 proc. visų apklaustų mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovų), mokyklose, turinčiose nuo 21 iki 40 mokytojų ir vadovų – 170 respondentų (28 proc.), mokyklose, turinčiose nuo 41 iki 50 mokytojų ir vadovų – 138 respondentai (22 proc.), o mokyklose, kuriose dirba daugiau 50 mokytojų ir vadovų – 162 respondentai (26 proc.).

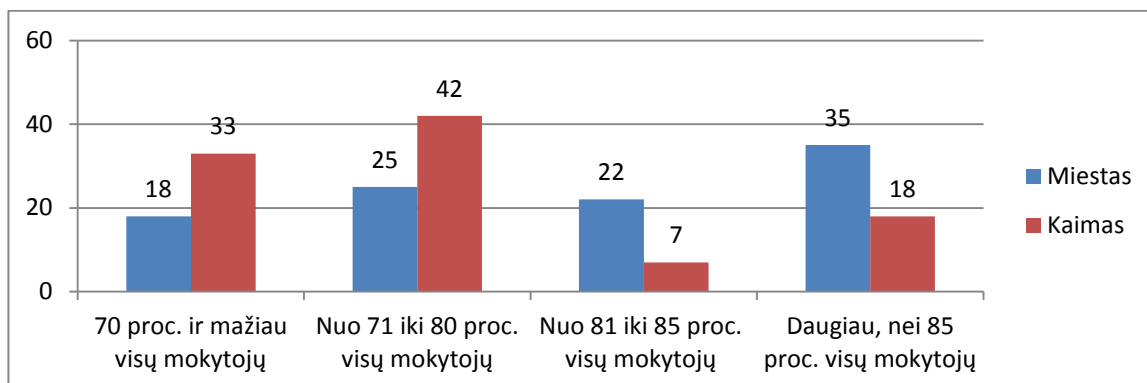
3 pav. Respondentų mokyklose dirbančių mokytojų ir mokyklos vadovų skaičius pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (proc.).

Pagal mokytojų, kurių darbo stažas didesnis negu 15 metų, dalį mokykloje, respondentai pasiskirstė taip: iš mokyklų, kuriose dirba didžiausia savo darbo stažu jaunų mokytojų dalis (kai didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau 70 proc. mokyklos mokytojų), gautos 142 anketos (23 proc. visų respondentų), iš mokyklų, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi nuo 71 iki 80 proc. visų mokytojų – 190 anketų (31 proc.), iš mokyklų, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi

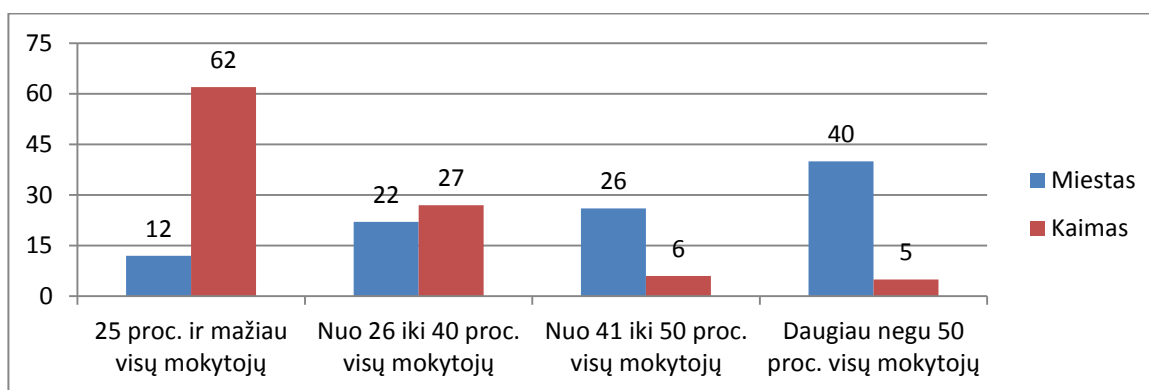
nuo 81 iki 85 proc. visų mokytojų – 104 anketos (17 proc.), o iš mokyklų, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau negu 85 proc. visų mokytojų – 182 (29 proc.) anketos.

4 pav. Respondentų mokyklose dirbančių mokytojų, kurių darbo stažas didesnis, nei 15 metų, dalis pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

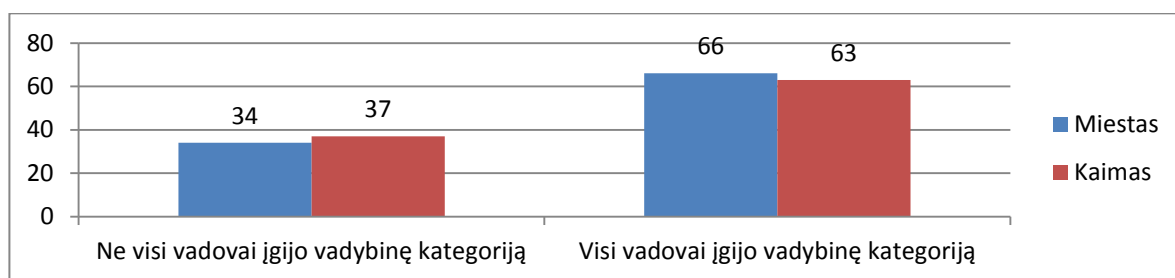
Pagal mokytojų, įgijusių mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto vardą, dalį mokykloje, respondentai pasiskirstė taip: iš mokyklų, kuriose mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai sudaro iki 25 proc. visų mokytojų, gautos 179 anketos (29 proc. visų respondentų), iš mokyklų, kur aukščiausias kvalifikacines kategorijas įgiję mokytojai sudaro nuo 26 iki 40 proc. visų mokytojų – 145 anketos (24 proc.), iš mokyklų, kur aukščiausias kvalifikacines kategorijas įgiję mokytojai sudaro nuo 41 iki 50 proc. visų mokytojų – 118 anketų (19 proc.), o iš mokyklų, kur šias kvalifikacines kategorijas įgijusių mokytojų daugiau negu 50 proc. visų mokyklos mokytojų – 176 anketos (28 proc.).

5 pav. Respondentų mokyklose dirbančių mokytojų, įgijusių mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto kvalifikacines kategorijas, dalis pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

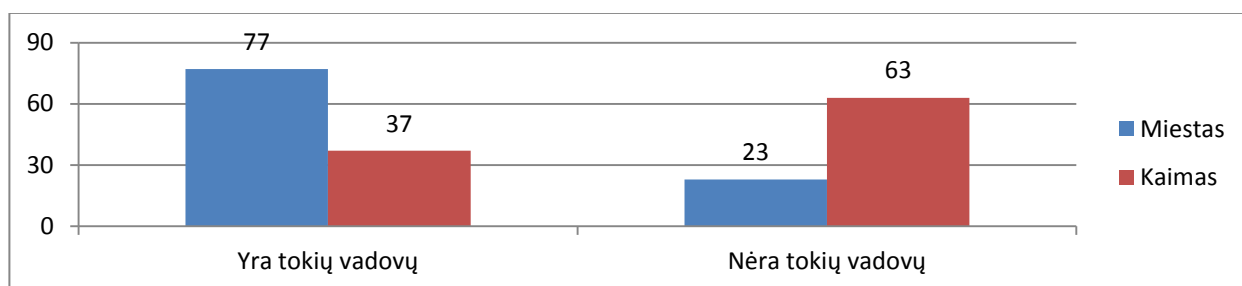
Pagal mokyklos vadovų, įgijusių vadybinę kategoriją, dalį mokykloje, respondentai pasiskirstė taip: iš mokyklų, kuriose ne visi vadovai buvo įgiję kurią nors vadybinę kategoriją, gauta 219 anketų (35 proc. visų respondentų), o iš mokyklų, kuriose visi vadovai buvo įgiję kurią nors vadybinę kategoriją – 399 anketos (65 proc.).

6 pav. Respondentų mokyklų vadovų, įgijusių vadybinę kategoriją, dalis pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

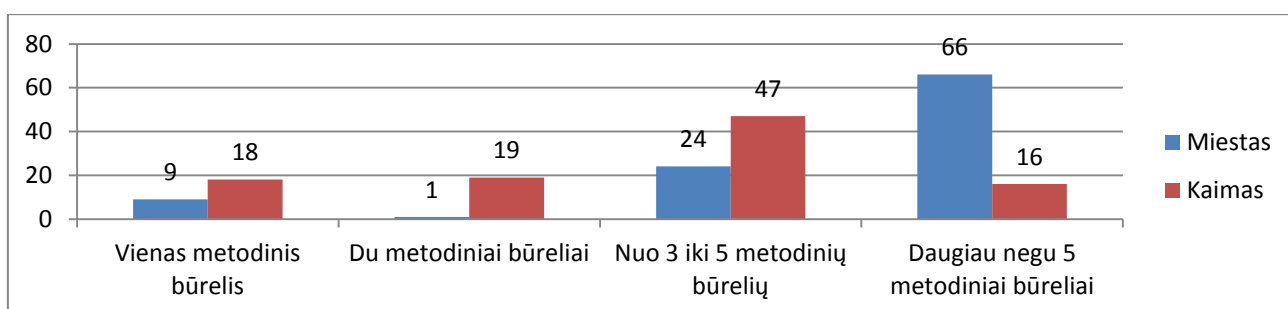
Iš mokyklų, kuriose dirba bent vienas aukščiausią (I arba II) vadybinę kategoriją įgijęs mokyklos vadovas, gauta 390 anketų (63 proc. visų respondentų), o iš mokyklų, kuriose nedirba nė vienas I arba II vadybinę kategoriją įgijęs mokyklos vadovas – 228 anketos (37 proc.).

7 pav. Respondentų mokyklų vadovų, įgijusių I arba II vadybinę kategoriją, dalis pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

Pagal mokytojų metodinių būrelių skaičių mokykloje, respondentai pasiskirstė taip: iš mokyklų, kuriose veikia tik vienas, visus mokyklos mokytojus vienijantis metodinis būrelis, gautos 74 anketos (12 proc. visų respondentų), iš mokyklų, kuriose veikia 2 mokytojų metodiniai būreliai – 46 anketos (7 proc.), iš mokyklų, kuriose veikia nuo 3 iki 5 mokytojų metodinių būrelių – 198 anketos (32 proc.), o iš mokyklų, kuriose veikia daugiau negu 5 mokytojų metodiniai būreliai – 300 anketų (49 proc.).

8 pav. Respondentų mokyklose veikiančių mokytojų metodinių būrelių skaičiaus pasiskirstymas pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

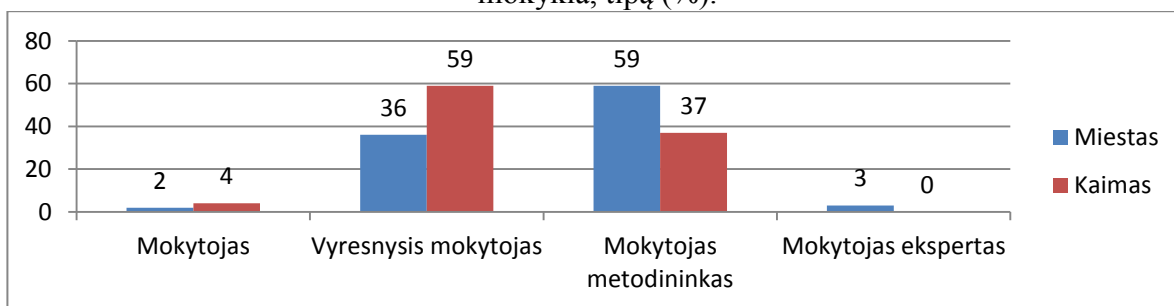

Analizuojant pagal ugdymo sritis, kurios priskirti respondento kuruojamų mokomųjų dalykų mokytojai, atliekant lauko tyrimus gautos anketos pasiskirstė taip⁶: pradinio ugdymo mokytojų metodinę veiklą kuravo 160 respondentų (26 proc. visų respondentų), socialinio ir dorinio ugdymo mokytojų metodinę veiklą – 193 respondentai (31 proc.), matematikos ir informacinių technologijų mokytojų metodinę veiklą – 169 respondentai (27 proc.), gamtamokslinio ugdymo mokytojų metodinę veiklą – 171 respondentas (28 proc.), kalbų mokytojų metodinę veiklą – 235 respondentai (38 proc.), o meninio ugdymo ir technologijų mokytojų metodinę veiklą – 149 respondentai (24 proc.).

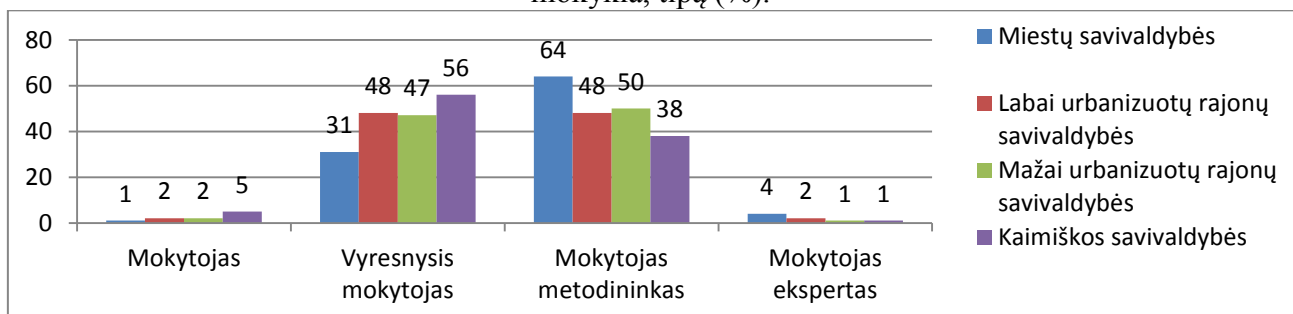
Per apklausą domėtasi, kokių mokomųjų dalykų pamokų respondentai turėjo 2012–2013 mokslo metais. 120 apklaustų mokytojų (19 proc. visų respondentų) turėjo pradinio ugdymo dalykų pamokų, 83 respondentai (13 proc.) – socialinio ir dorinio ugdymo dalykų pamokų, 88 respondentai (14 proc.) – matematikos ir informacinių technologijų pamokų, 59 respondentai (10 proc.) – gamtamokslinio ugdymo dalykų pamokų, 198 respondentai (32 proc.) – kalbinio ugdymo dalykų pamokų, o 70 respondentų (11 proc.) – meninio ugdymo ir technologijų dalykų pamokų.

Tyrimo duomenys parodė, kad atsakytas anketas atsiuntė 15 (2 proc. visų respondentų) mokytojų kvalifikacinę kategoriją įgijusių respondentų, 269 (44 proc.) – vyresniojo mokytojo, 321 (52 proc.) – mokytojo metodininko ir 13 (2 proc.) – mokytojo eksperto.

9 pav. Respondentų kvalifikacinės kategorijos pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

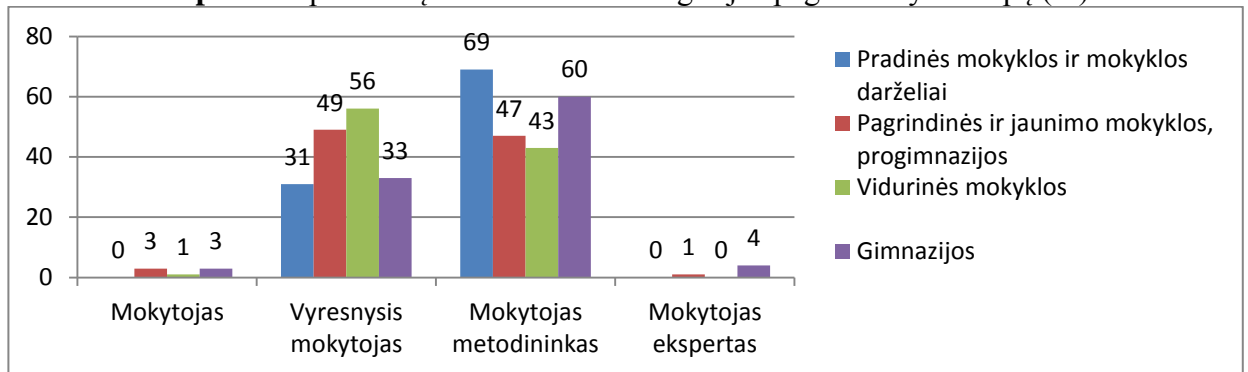

10 pav. Respondentų kvalifikacinės kategorijos pagal savivaldybės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

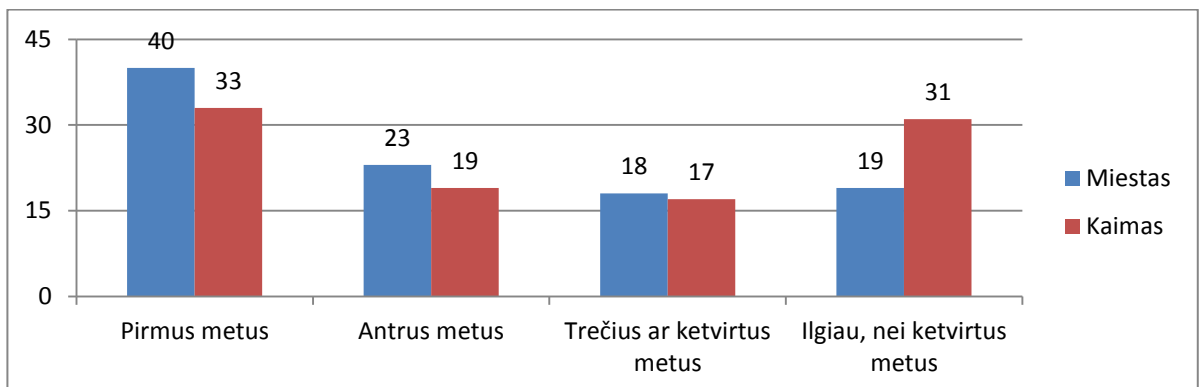
⁶ Respondentas galėjo vadovauti kelioms ugdymo sritims priskiriamų mokomųjų dalykų mokytojų metodinei veiklai, todėl atsakymų suma viršija 618 gautų anketų ir 100 proc.

11 pav. Respondentų kvalifikacinės kategorijos pagal mokyklos tipą (%).

Pagal atliekant tyrimą surinktus duomenis 37 proc. respondentų tuo metu, kai buvo atliekamas tyrimas, mokyklos mokytojo metodiniam būreliui vadovavo pirmus metus, 22 proc. – antrus metus, 18 proc. – trečius arba ketvirtus metus, o 23 proc. respondentų mokytojų metodiniam būreliui vadovavo ilgiau negu ketverius metus

12 pav. Respondentų vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažas pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

Kadangi, kaip paaiškėjo rengiantis tyrimui, dažnoje Lietuvos bendrojo ugdymo mokykloje mokytojų metodiniam būreliui mokytojai vadovauja iš eilės, domėtasi, koks bendras respondentų vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažas. 22 proc. respondentų nurodė, jog jų bendras vadovavimo mokytojų metodiniam būreliui stažas – 1 metai, 17 proc. – 2 metai, 21 proc. – 3 ar 4 metai, 17 proc. – 5 ar 6 metai, o 23 proc. – daugiau negu 6 metai.

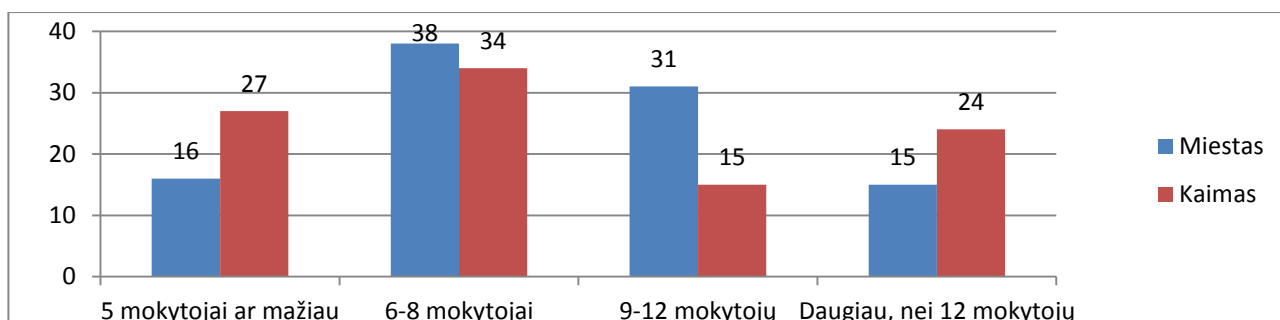
Respondentų atsakymai apie jų vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui trukmę tyrimo metu ir bendrą patyrimo vadovauti mokyklos mokytojų metodiniam būreliui trukmę parodė, kad šis patyrimas nėra didelis – tyrimo metu tik pirmus ar antrus metus metodiniam būreliui vadovavę respondentai paprastai anksčiau bent trumpą laiką irgi nebuvo vadovavę mokyklos mokytojų metodinei veiklai.

5 lentelė. Respondentų vadovavimo metodiniam būreliui bendro stažo ir stažo tyrimo metu santykis (proc.).

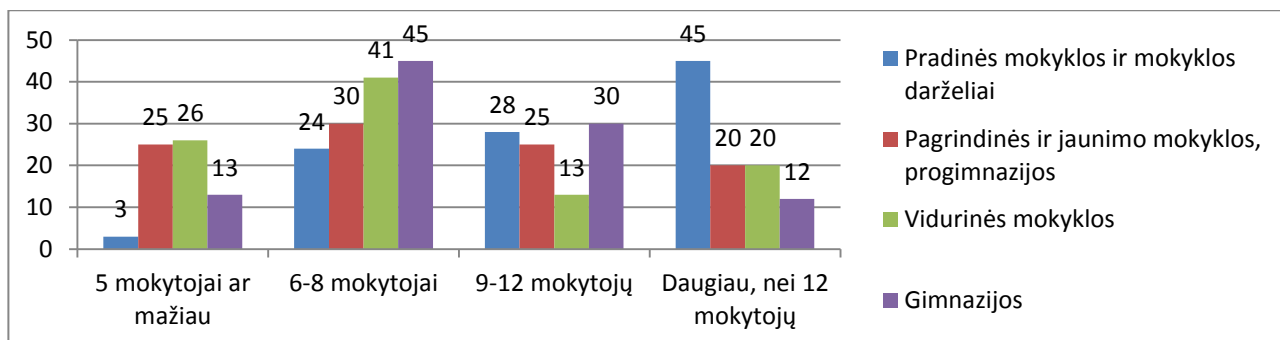
Vadovavimo metodiniam būreliui stažas tyrimo metu	Bendras vadovavimo metodiniam būreliui stažas				
	Vieni metai	Dveji metai	Treji arba ketveri metai	Penkeri arba šešeri metai	Ilgiau negu šešeri metai
Pirmi metai	59	6	20	8	7
Antri metai	0	69	11	16	4
Treti arba ketvirtai metai	0	0	64	22	14
Ilgiau negu ketvirtai metai	0	0	0	27	73

Pagal mokytojų, kuriuos jungia respondentų vadovaujamas būrelis, skaičių, atsakymai pasiskirstė taip: 20 proc. respondentų nurodė vadovaujantys mokyklos mokytojų metodiniam būreliui, jungiančiam 5 ar mažiau mokytojų, 36 proc. respondentų vadovujamame būrelyje nuo 6 iki 8 mokytojų, 26 proc. respondentų vadovujamame būrelyje nuo 9 iki 12 mokytojų, o 18 proc. respondentų vadovujamame būrelyje buvo daugiau negu 12 mokytojų.

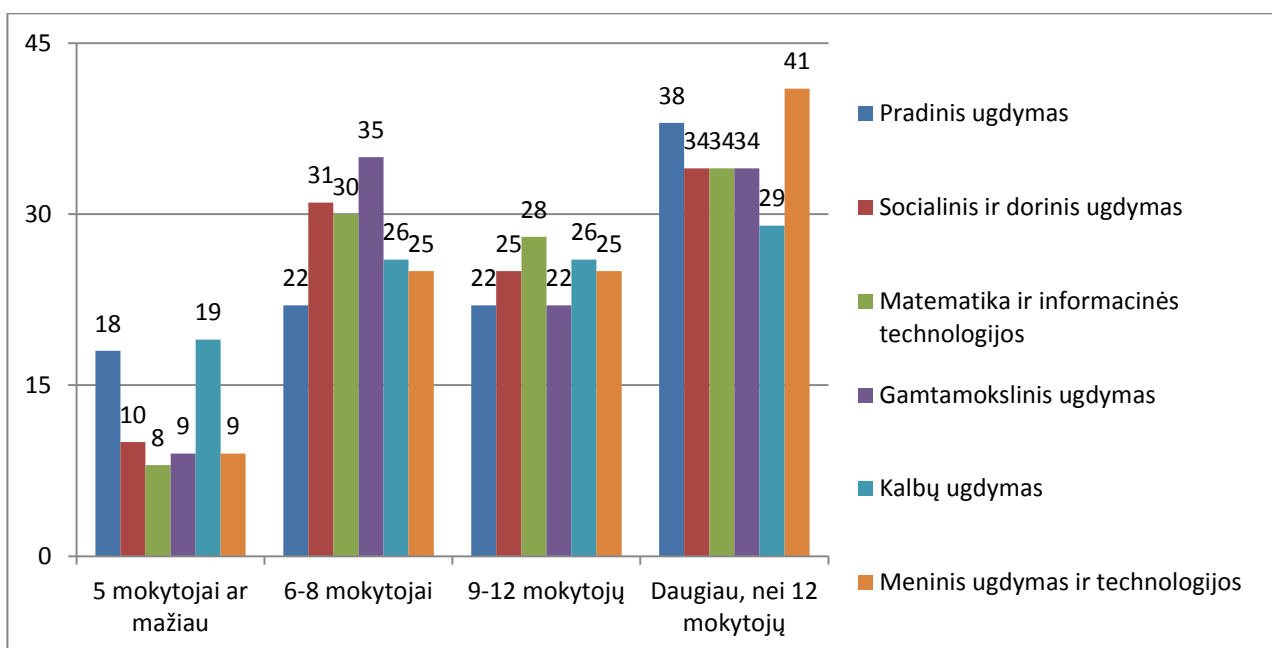
13 pav. Respondentų vadovavimo mokyklos mokytojų metodinio būrelio dydis pagal gyvenvietės, kurioje veikia mokykla, tipą (%).

14 pav. Respondentų vadovavimo mokyklos mokytojų metodinio būrelio dydis pagal mokyklos tipą (%).

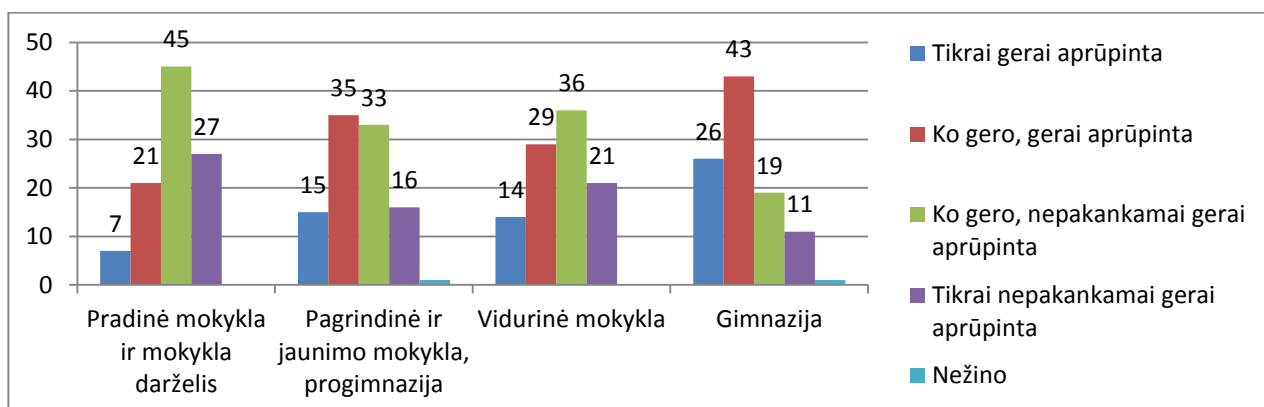
15 pav. Respondentų vadovavimo mokyklos mokytojų metodinio būrelio dydis pagal vadovaujamo metodinio būrelio ugdymo sritį (%).

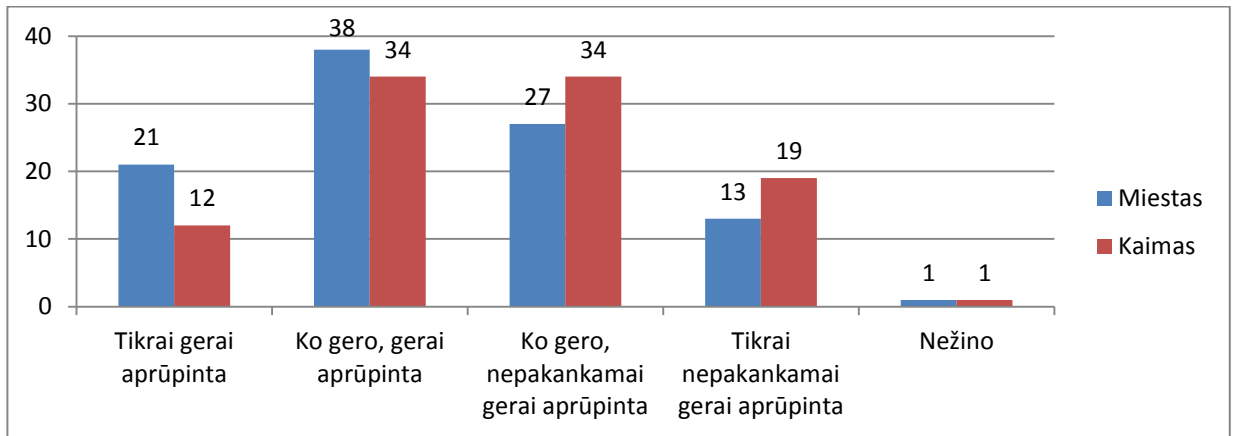
Mokyklos mokytojų metodiniame būrelyje dažnai kartu dirba kelioms ugdymo sritims priklausančių mokomųjų dalykų mokytojai. Taigi 13–15 pav. pateikti duomenys daugiau rodo aplinką metodinei veiklai mokykloje plėtoti, kurioje dirba konkretaus mokomojo dalyko atstovai. Dirbant pernelyg mažose ar pernelyg didelėse grupėse, sunkiau pasiekti reikšmingesnių veiklos rezultatų.

Vertindami savo mokyklos materialinį aprūpinimą, 19 proc. respondentų teigė, kad jų mokykla pakankamai aprūpinta įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti (kompiuteriais, daugialypės terpės įranga ir pan.), 36 proc. vertinimu, jų mokykla, ko gero, gerai aprūpinta, 29 proc. vertinimu – ko gero, nepakankamai gerai aprūpinta, 15 proc. nuomone – tikrai nepakankamai gerai aprūpinta, o 1 proc. respondentų nesiėmė įvertinti savo mokyklos materialinio aprūpinimo lygio.

16 pav. Respondento mokyklos materialinio aprūpinimo įvertinimas pagal mokyklos tipą (%).

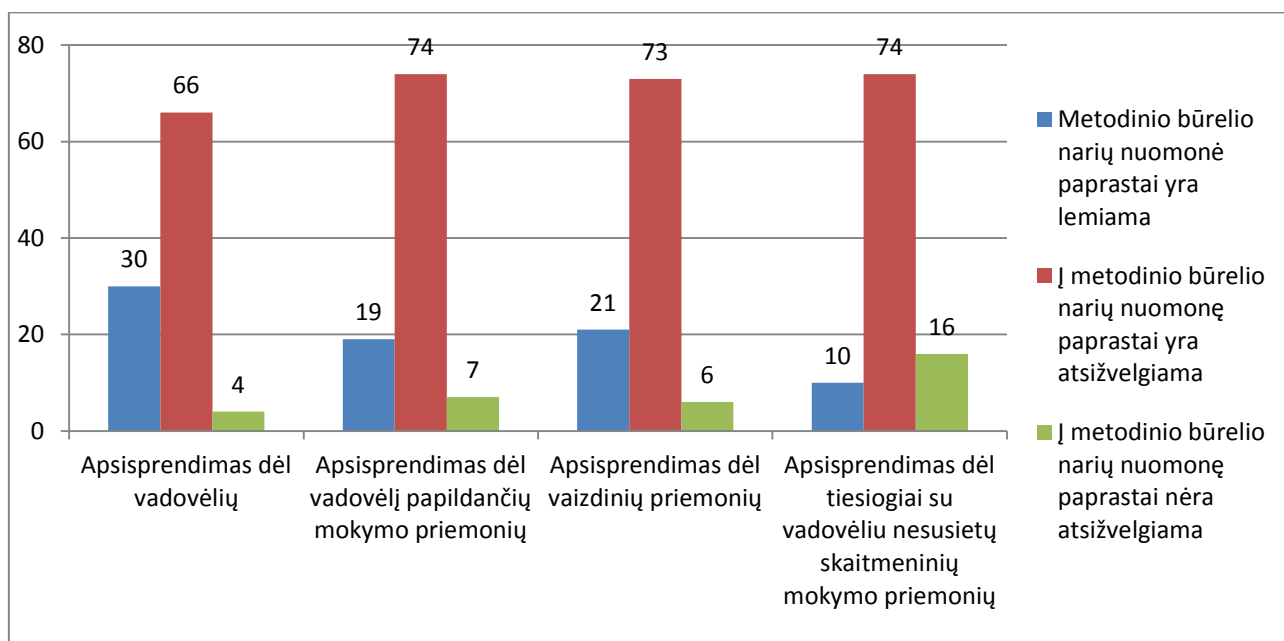
17 pav. Respondento mokyklos materialinio aprūpinimo įvertinimas pagal gyvenvietės, kur veikia mokykla, tipą (%).

XI. Pirmojo tyrimo uždavinio sprendimas.

Pirmojo tyrimo uždavinio sprendimas pradėtas aiškinimusi, ar respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai apskritai kaip nors dalyvauja apsisprendžiant dėl įvairių naujų mokymo priemonių (vadovėlių, vadovėlių papildančių mokymo priemonių, vaizdinių priemonių ir skaitmeninių priemonių) įsigijimo.

18 pav. Respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių dalyvavimas apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo (%).

18 pav. pateikiami tyrimo rezultatai rodo, kad mokyklos mokytojų metodinių grupių nariai, respondentų teigimu, neturi labai didelės įtakos naujų mokymo priemonių įsigijimui. Daugiausiai mokyklos mokytojų metodinių būrelių nariai daro įtaką vadovėlių, mažiausiai – tiesiogiai su vadovėliu nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių įsigijimui. Pažymėtina, kad tik apsisprendimo dėl naujų vadovėlių įsigijimo atveju skiriasi respondentų dalis, nurodžiusi, kad į jų vadovaujamo mokytojų nuomonę paprastai yra atsižvelgiama. Taigi, galima teigti, kad mokyklų mokytojų metodinių būrelių nariai pakankamai aktyviai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo, bet jų įtaka nėra lemiamą.

Mokyklos mokytojų metodinių būrelių narių nuomonė apsisprendžiant dėl naujų vadovėlių įsigijimo statistiškai reikšmingai dažniau yra lemiamą:

1. mieste veikiančiose mokyklose;
2. pradinėse mokyklose ir mokyklose-darželiuose;
3. mokyklose, kuriose mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai sudaro daugiau kaip 50 proc. visų mokytojų;
4. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;

5. mokyklose, kurios, respondentų teigimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Mokyklos mokytojų metodinių būrelių narių nuomonė apsisprendžiant dėl naujų vadovėlių papildančių mokymo priemonių (spausdintų ir skaitmeninių) įsigijimo statistiškai reikšmingai dažniau yra lemiamą:

1. gimnazijose;
2. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
3. mokyklose, kurios, respondentų teigimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

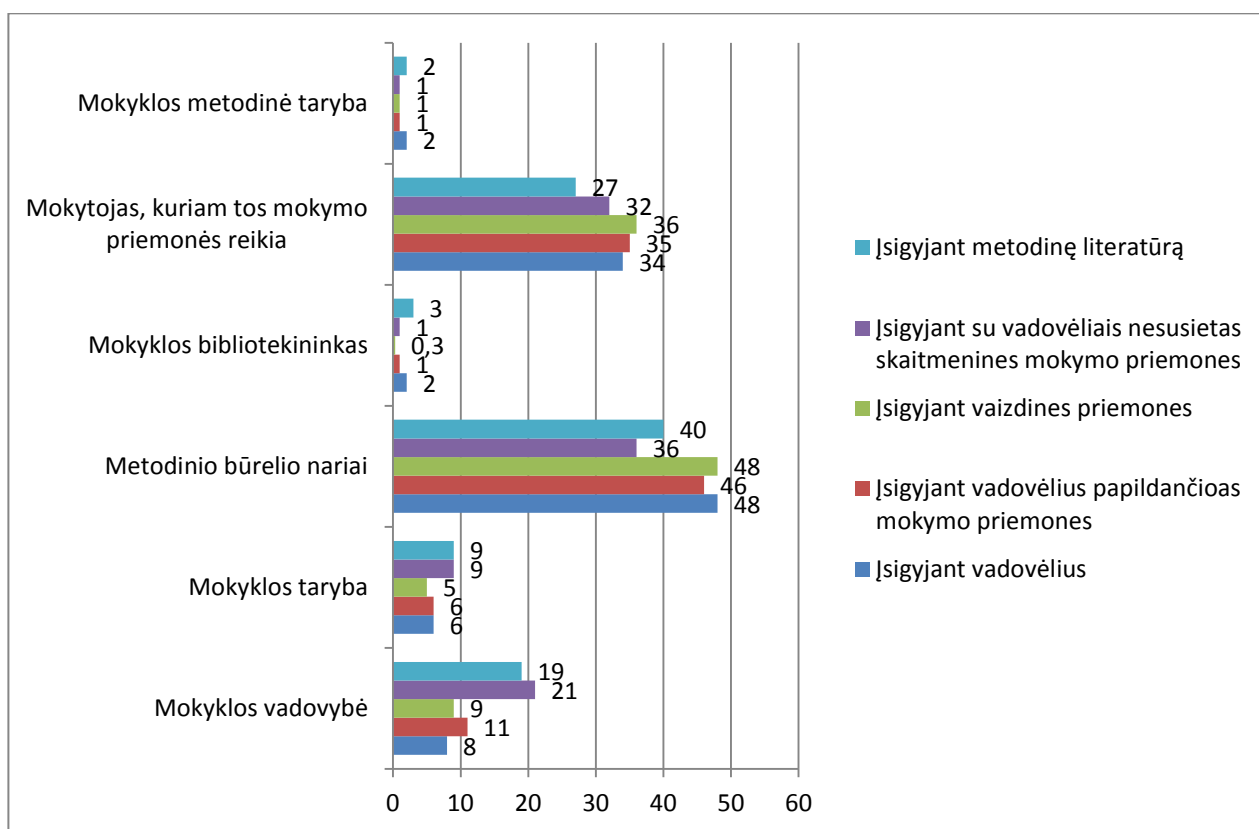
Mokyklos mokytojų metodinių būrelių narių nuomonė apsisprendžiant dėl naujų vaizdinių priemonių įsigijimo statistiškai reikšmingai dažniau yra lemiamą:

1. mieste veikiančiuose mokyklose;
2. mokyklose, kuriose mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai sudaro daugiau kaip 50 proc. visų mokytojų;
3. mokyklose, kurios, respondentų teigimu, tikrai gerai arba ko gero gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Mokyklos mokytojų metodinių būrelių narių nuomonė apsisprendžiant dėl naujų tiesiogiai su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių įsigijimo statistiškai reikšmingai dažniau yra lemiamą mokyklose, kurios, respondentų teigimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Atliekant tyrimą domėtasi, kas respondento mokykloje nusprendžia, kokius jo vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius pasirinkti. Buvo prašoma nurodyti svarbiausią asmenį ar instituciją. Šis klausimas respondentams buvo užduotas, analizuojant, kaip įsigyjami vadovėliai, vadovėlius papildančios mokymo priemonės, vaizdinės priemonės, tiesiogiai su vadovėliais nesusietos skaitmeninės mokymo priemonės ir mokytojams reikalinga ne už mokytojo lėšas įsigyjama metodinė literatūra. Būtina pažymėti, kad atsakymas, jog dėl mokymo priemonės įsigijimo nusprendžia mokyklos metodinė taryba, nebuvo įtrauktas į pirmines šių klausimų atsakymų formuluotes. Tokį atsakymą papildomai nurodė kai kurie respondentai. Tikėtina, kad, jei šis atsakymas būtų buvęs pirminiame klausimyno variante, jį būtų pasirinkę daugiau respondentų.

19 pav. Asmenys ir/ ar institucijos, respondento mokykloje nusprendžiantys, kokias mokymo priemones įsigyti (%).

Iš 19 pav. matyti, kad dėl mokymo priemonių mokykloje dažniausiai nusprendžia metodinio būrelio nariai; mokytojas, kuriam tos mokymo priemonės reikia ir, akivaizdžiai dažniau metodinės literatūros ir su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių atveju, mokyklos vadovybė (mokyklos direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai).

Mokyklos vadovybė dėl mokymo priemonių įsigijimo apsisprendžia statistiškai reikšmingai dažniau:

a) Įsigyjant vaizdines priemones:

1. mokyklose, kuriose dirba nuo 21 iki 50 mokytojų ir mokyklos vadovų;
2. pradinėse klasių mokytojams reikalingas mokymo priemones;
3. meninio ugdymo dalykų ir technologijų mokytojams reikalingas mokymo priemones.

b) Įsigyjant su vadovėliais nesusietas skaitmenines priemones:

1. mieste veikiančiose mokyklose;
2. mokyklose, kuriose dirba daugiau nei 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. mokyklos mokytojų.

- c) Įsigyjant metodinę literatūrą – mokyklose, kuriose dirba vadovai, įgiję I arba II vadybines kategorijas.

Mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dėl mokymo priemonių įsigijimo nusprendžia statistiškai reikšmingai dažniau:

- a) Įsigyjant naujus vadovėlius:
 - 1. mieste veikiančiose mokyklose;
 - 2. mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
 - 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau kaip 80 proc. mokyklos mokytojų;
 - 4. mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 - 5. gimnazijose;
 - 6. pradinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 - 7. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.
- b) Įsigyjant vadovėlius papildančias mokymo priemones:
 - 1. mieste veikiančiose mokyklose;
 - 2. mokyklose, kuriose dirba daugiau nei 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
 - 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau kaip 80 proc. mokyklos mokytojų;
 - 4. mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 - 5. gimnazijose;
 - 6. pradinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 - 7. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.
- c) Įsigyjant vaizdines priemones:
 - 1. mieste veikiančiose mokyklose;
 - 2. mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
 - 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau kaip 80 proc. mokyklos mokytojų;
 - 4. mokyklose, kuriose daugiau negu 25 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 - 5. gimnazijose;
 - 6. pradinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 - 7. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.

- d) Įsigyjant su vadovėliais nesusietas skaitmenines priemones:
1. mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
 2. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau kaip 85 proc. mokyklos mokytojų;
 3. mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 4. gimnazijose.
- e) Įsigyjant metodinę literatūrą:
1. mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 2. pradinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 3. kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.

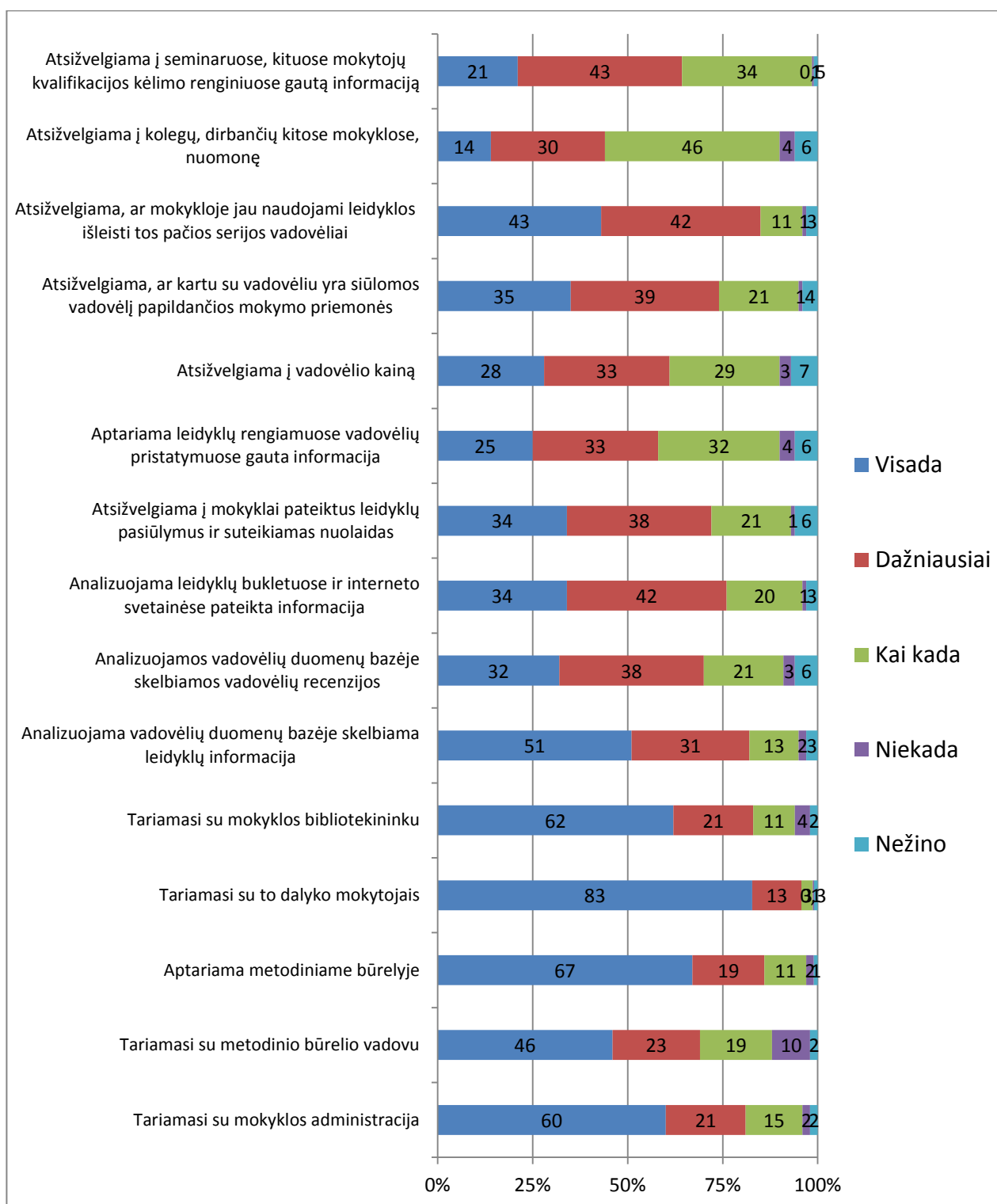
Mokytojai, kuriems tos mokymo priemonės reikia, dėl jos įsigijimo nusprendžia statistiškai reikšmingai dažniau:

- a) Įsigyjant vadovėlius:
1. kaime veikiančiuose mokyklose;
 2. mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. mokyklos mokytojų;
 4. mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 5. vidurinėse mokyklose;
 6. socialinio ir dorinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 7. gamtamokslinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 8. meninio ugdymo ir technologijų mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.
- b) Įsigyjant vadovėlius papildančias mokymo priemones:
1. kaime veikiančiuose mokyklose;
 2. mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. mokyklos mokytojų;
 4. mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 5. pagrindinėse, jaunimo, vidurinėse mokyklose ir progimnazijose;

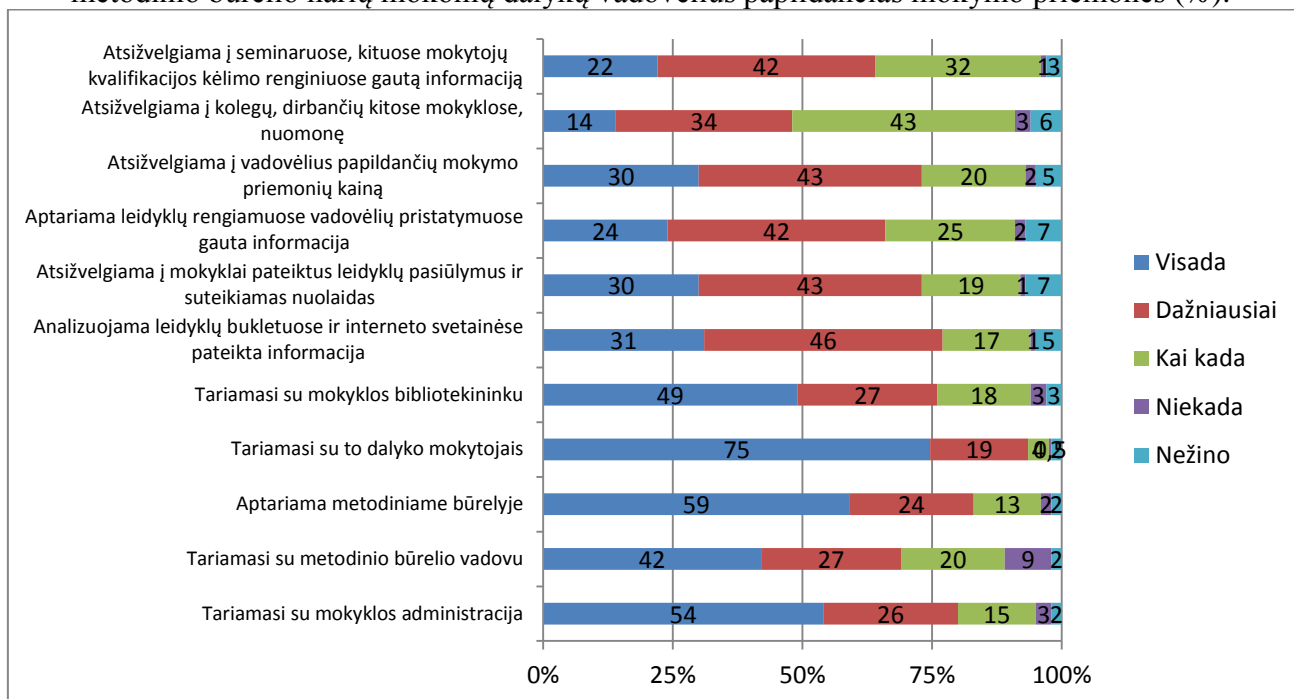
6. socialinio ir dorinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 7. gamtamokslinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.
- c) Įsigyjant vaizdines priemones:
1. kaime veikiančiose mokyklose;
 2. mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 80 proc. mokyklos mokytojų;
 4. mokyklose, kuriose 25 proc. arba mažiau visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 5. pagrindinėse, jaunimo, vidurinėse mokyklose ir progimnazijose;
 6. socialinio ir dorinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 7. matematikos ir informacinių technologijų mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose;
 8. gamtamokslinio ugdymo mokytojus jungiančiuose būreliuose;
 9. meninio ugdymo ir technologijų mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose.
- d) Įsigyjant su vadovėliais nesusietas skaitmenines priemones:
1. kaime veikiančiose mokyklose;
 2. mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
 3. mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 85 proc. mokyklos mokytojų;
 4. mokyklose, kuriose 25 proc. arba mažiau visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai;
 5. pagrindinėse, jaunimo, vidurinėse mokyklose ir progimnazijose.
- e) Įsigyjant metodinę literatūrą – mokyklose, kuriose 25 proc. arba mažiau visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai.

Sprendžiant pirmąjį tyrimo uždavinį taip pat domėtasi, kokie veiksmai atliekami, įsigyjant vadovėlius, vadovėlius papildančias mokymo priemones, vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.) ir tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymosi priemones.

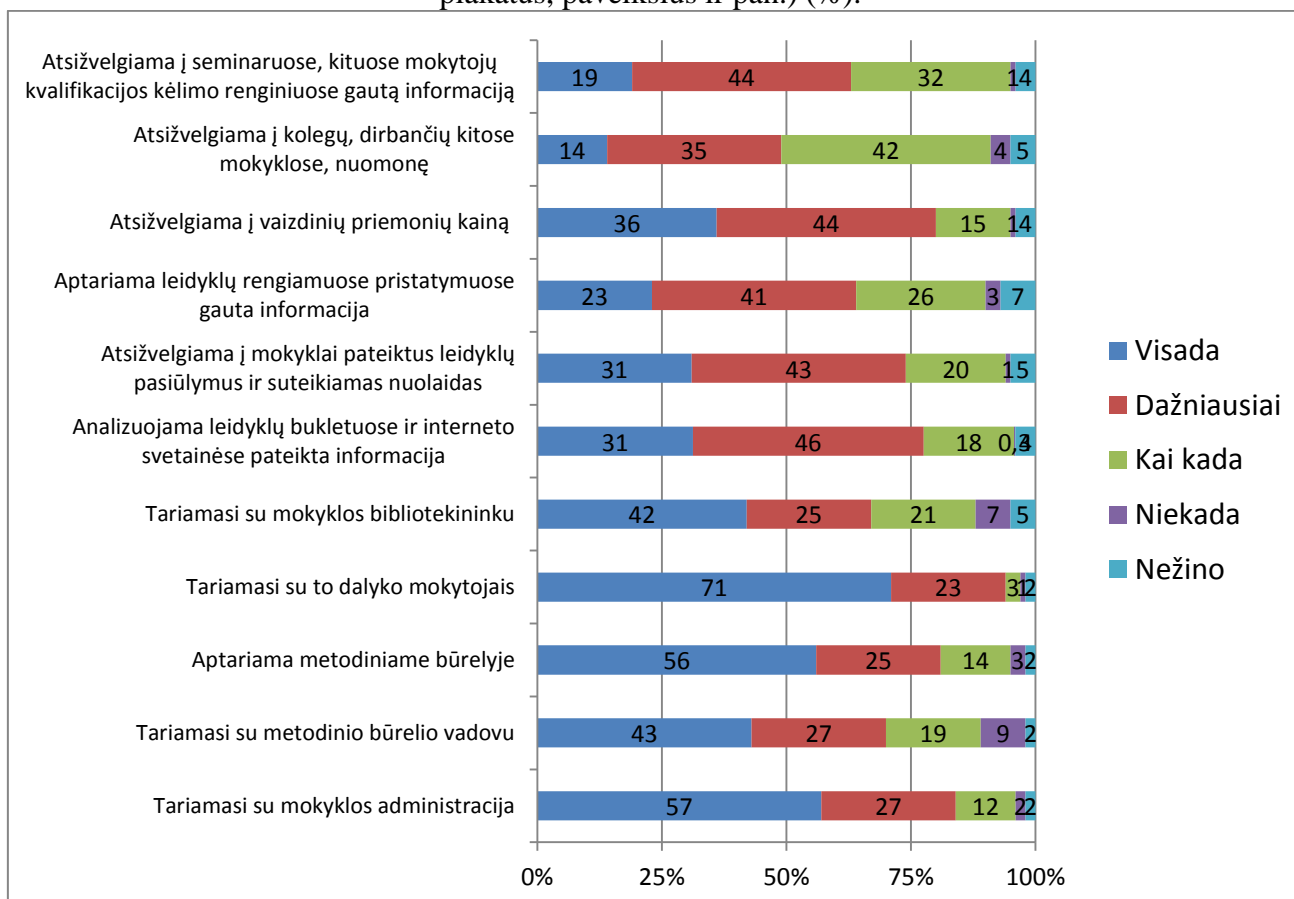
20 pav. Veiksmai, paprastai atliekami įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius (%).

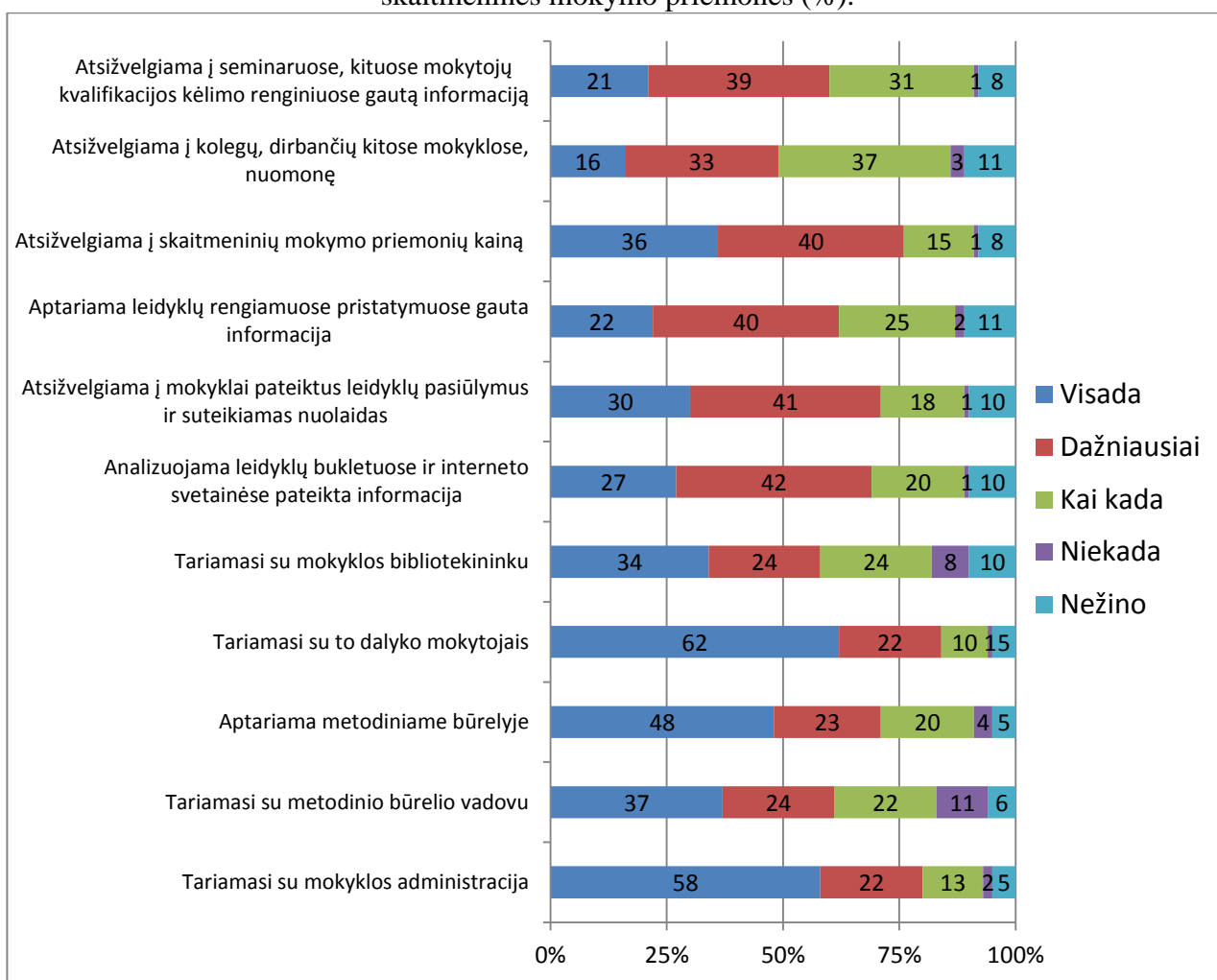
21 pav. Veiksmai, paprastai atliekami įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius papildančias mokymo priemones (%).

22 pav. Veiksmai, paprastai atliekami įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.) (%).

23 pav. Veiksmai, paprastai atliekami įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones (%).

Analizuojant, kurie veiksmai, mokyklai įsigyjant naujus vadovėlius, atliekami dažniausiai, o kurie – rečiau, galima pasinaudoti aritmetiniu vidurkiu⁷. Taikant aritmetinį vidurkį galima teigti, kad, įsigyjant vadovėlius, mokyklose dažniausiai tariamasi su to dalyko mokytojais ir vadovėlių įsigijimo klausimai aptariami mokyklos mokytojų metodiniame būrelyje (bet to būrelio vadovas šiame procese nėra toks svarbus asmuo). Priimant sprendimą dėl naujų vadovėlių įsigijimo, svarbūs asmenys taip pat yra mokyklos bibliotekininkas ir mokyklos administracija. Iš pateiktų vertinti asmenų ir institucijų mažiausią įtaką įsigyjant naujus vadovėlius turi kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonė, leidyklų rengiami naujų vadovėlių pristatymai ir, pasirodo, vadovėlio kaina. Apibendrinant galima teigti, kad respondentų vertinimui pateiktos visos 15 asmenų, institucijų, aplinkybių, į kuriuos galima atsižvelgti, renkantis naujus vadovėlius, daro pakankamai didelę įtaką – respondentų vertinimu, žemiausiai įvertinto kintamojo apie kolegų, dirbančių kitose

⁷ Aptariamų kintamųjų atsakymų suminiai vidurkiai ir metodika, kaip juos naudoti analizei, aptariama tyrimo ataskaitos priede (68 p.), kur yra pateikiami tyrimo suminiai duomenys.

mokyklose, nuomonės įtaką renkantis vadovėlius, atsakymų aritmetinis vidurkis yra tarp atsakymų „dažniausiai“ ir „kai kada“.

Analizuojant respondentų atsakymus apie asmenų, institucijų, aplinkybių įtaką, renkantis naujas vadovėlius papildančias mokymo priemones, paaiškėjo, kad didžiausią įtaką šiam pasirinkimui turi to dalyko mokytojas, mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai (bet ne šio būrelio vadovas) ir mokyklos vadovybė. Iš pateiktų vertinti asmenų ir institucijų sąrašo mažiausią įtaką įsigyjant naujas vadovėlius papildančias priemones turi kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonė, leidyklų rengiami naujų vadovėlių pristatymai ir seminaruose bei kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gauta informacija. Apibendrinant galima teigti, kad respondentų vertinimui pateiktos visos 11 asmenų, institucijų, aplinkybių, į kuriuos galima atsižvelgti, renkantis naujas vadovėlius papildančias mokymo priemones, daro pakankamai didelę įtaką – respondentų vertinimu, žemiausiai įvertinto kintamojo apie kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonės įtaką renkantis vadovėlius, atsakymų aritmetinis vidurkis yra tarp atsakymų „dažniausiai“ ir „kai kada“.

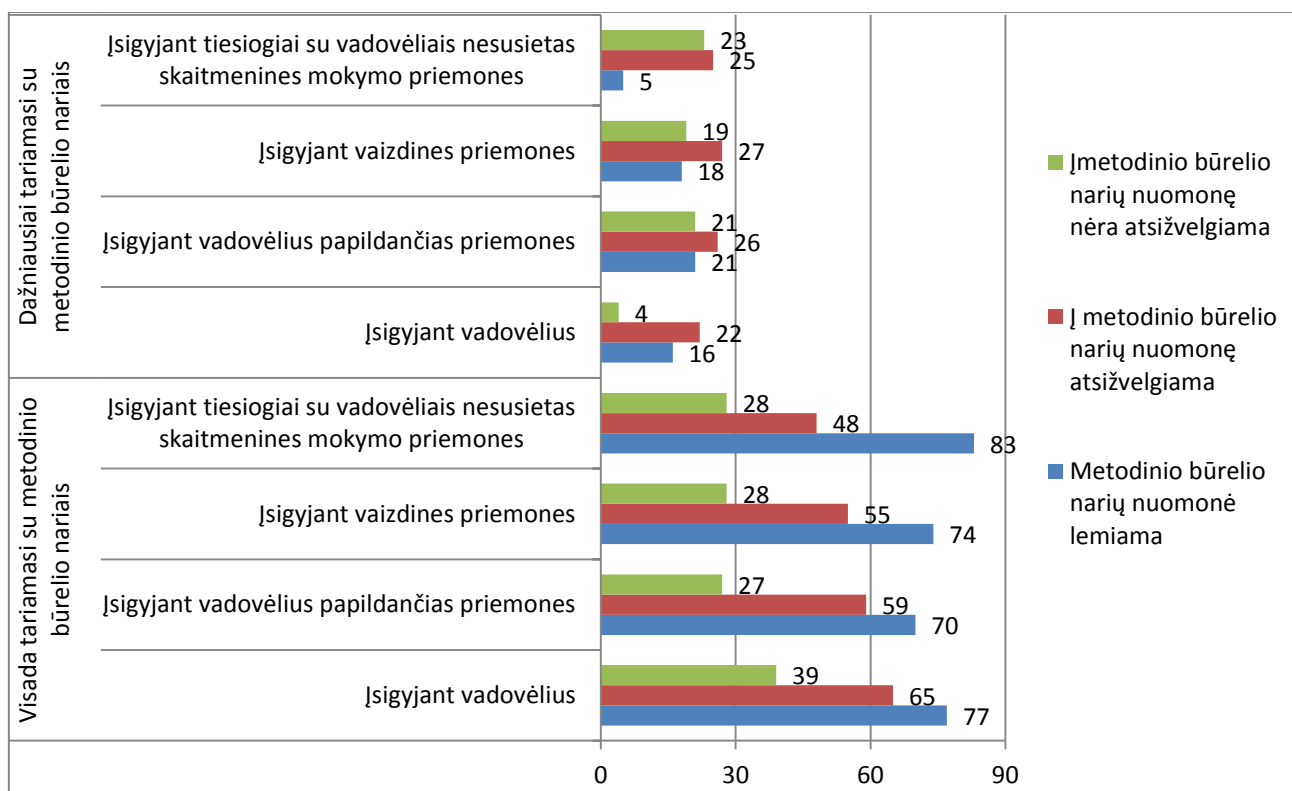
Analizuojant respondentų atsakymus apie asmenų, institucijų, aplinkybių įtaką, renkantis naujas vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.), paaiškėjo, kad didžiausią įtaką šiam pasirinkimui turi to dalyko mokytojas, mokyklos vadovybė ir mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai (bet ne šio būrelio vadovas). Pažymėtina, kad, apibendrintai vertinant didžiausią įtaką naujų vaizdinių priemonių pasirinkimui turinčius asmenis, mokyklos vadovybės reikšmė, respondentų vertinimu, yra truputį svarbesnė negu mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių. Iš pateiktų vertinti asmenų ir institucijų, mažiausią įtaką įsigyjant naujas vaizdines priemones turi kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonė, leidyklų rengiami naujų vadovėlių pristatymai ir seminaruose bei kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gauta informacija. Apibendrinant galima teigti, kad respondentų vertinimui pateiktos visos 11 asmenų, institucijų, aplinkybių, į kuriuos galima atsižvelgti, renkantis naujas vaizdines priemones, daro pakankamai didelę įtaką – respondentų vertinimu, žemiausiai įvertinto kintamojo apie kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonės įtaką renkantis vadovėlius, atsakymų aritmetinis vidurkis yra tarp atsakymų „dažniausiai“ ir „kai kada“.

Analizuojant respondentų atsakymus apie asmenų, institucijų, aplinkybių įtaką, renkantis naujas tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, paaiškėjo, kad didžiausią įtaką šiam pasirinkimui turi to dalyko mokytojas, mokyklos vadovybė ir mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai (bet ne šio būrelio vadovas). Pažymėtina, kad, apibendrintai vertinant didžiausią įtaką naujų vaizdinių priemonių pasirinkimui turinčius asmenis, mokyklos vadovybės reikšmė, respondentų vertinimu, yra daug svarbesnė negu mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių. Iš pateiktų vertinti asmenų ir institucijų mažiausią įtaką įsigyjant naujas vaizdines priemones

turi kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonė, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gauta informacija ir leidyklų rengiami naujų vadovėlių pristatymai. Pasirenkant naujas tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, ypač maža ir mokyklos bibliotekininkų įtaka. Apibendrinant galima teigti, kad respondentų vertinimui pateiktos visos 11 asmenų, institucijų, aplinkybių, į kuriuos galima atsižvelgti, renkantis naujas tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, daro pakankamai didelę įtaką – respondentų vertinimu, žemiausiai įvertinto kintamojo apie kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonės įtaką renkantis vadovėlius, atsakymų aritmetinis vidurkis yra tarp atsakymų „dažniausiai“ ir „kai kada“.

Apibendrinant galima teigti, kad, nors paklausti apie mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių dalyvavimą apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo, respondentai dažniausiai pasirinkdavo atsakymą „į metodinio būrelio narių nuomonę paprastai yra atsižvelgiama“ (plg. 18 pav.), atsižvelgimas į mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonę, renkantis naują vadovėlį ar naują vadovėlį papildančią mokymo priemonę, yra antroje pagal nurodymo dažnumą vietoje (plg. 20 ir 21 pav.), o, renkantis naują vaizdinę priemonę ar naują tiesiogiai su vadovėliu nesusietą skaitmeninę mokymo priemonę – trečioje pagal nurodymo dažnumą vietoje (plg. 22 ir 23 pav.).

24 pav. Metodinio būrelio narių įtaka įsigyjant naujas mokymo priemones priklausomai nuo to, ar į metodinio būrelio narių nuomonę atsižvelgiama, įsigyjant šias priemones (%).

Todėl buvo svarbu išsiaiškinti, kaip tarpusavyje koreliuoja respondentų atsakymai apie mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių įtaką renkantis naujus vadovėlius (24 pav.). Paaiškėjo, kad net ir tais atvejais, kai, respondento vertinimu, į metodinio būrelio narių nuomonę renkantis naują mokymo priemonę nėra atsižvelgiama, maždaug pusė respondentų nurodė, jog visada arba dažniausiai dėl naujos mokymo priemonės įsigijimo buvo tartasi ir su mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariais. Taigi, mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonė, renkantis naujas mokymo priemones, yra svarbi, nors kai kada ir deklaratyvi.

Analizuojant, kokie asmenys, institucijos ar aplinkybės daro įtaką renkantis naujus vadovėlius, vadovėlius papildančias mokymo priemones, vaizdines priemones ar tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, galima atlikti įprastą analizę ir atskirai analizuoti, kaip kiekvieno iš 48 kintamųjų atsakymai priklauso nuo atsakymų į socialinio demografinio pobūdžio klausimus. Bet tyrimo rezultatai rodo, kad beveik visais atvejais respondentai nurodė, jog vertinimui pateikti kintamieji turi didesnės ar mažesnės įtakos naujų mokymo priemonių pasirinkimui. Todėl tokia įprasta surinktų duomenų analizė nėra labai prasminga.

Dėl to galima pasirinkti atlikti surinktų duomenų faktoriinę analizę. Faktoriinės analizės uždavinys – atsižvelgiant į tarpusavio koreliaciją, suskirstyti analizuojamus kintamuosius į grupes, kurias vienija koks nors tiesiogiai nestebimas faktorius. Pereidami nuo didelio skaičiaus kintamųjų prie faktorių, mes koncentruojame informaciją, darome ją labiau aprėpiamą. Patys faktoriai dažnai neturi kiekybinio mato, bet juos galime įsivaizduoti kaip atitinkamas požymių grupes vienijančias kategorijas⁸.

Gauta pradinė faktorių svorio matrica vienareikšmiškai nenusako sprendinio, nes tas pats kintamasis gali būti susijęs su keliais faktoriais. Tokiais atvejais atliekamas faktorių sukimas, t. y., supaprastinama faktorių svorio matricos struktūra. Atliekant surinktų duomenų faktoriinę analizę, buvo naudotas Varimax metodas.

Iš 6 lentelės matyti, kad apibendrintai visus asmenis, institucijas ir aplinkybes, lemiančius apsisprendimą dėl vieno ar kito naujo vadovėlio, galima grupuoti į 4 dalis. Faktorius, kurį būtų galima pavadinti organizaciniu, sujungia tarimąsi su mokyklos administracija, informacijos rinkimą vadovėlių duomenų bazėje, informacijos, skelbiamos leidyklų interneto svetainėse ir lankstinukuose, analizę bei specialių mokykloms teikiamų pasiūlymų ir nuolaidų analizę. Antrasis faktorius, kurį būtų galima pavadinti metodiniu, sujungia tarimąsi su to dalyko mokytojais, mokyklos bibliotekininku ir veiklą mokytojų metodiniame būrelyje. Trečias faktorius, kurį būtų galima pavadinti ekonominiu, sujungia specialių mokykloms teikiamų pasiūlymų ir nuolaidų

⁸ Plg. Čekanavičius V., Murauskas G. Statistika ir jos taikymai 2. Vilnius: TEV, 2002.

analizę, atsižvelgimą į vadovėlio kainą, į tai, ar kartu su vadovėliu siūlomos jį papildančios mokymo priemonės ir ar mokykloje jau naudojami tos pačios serijos vadovėliai. Ketvirtas faktorius, kurį būtų galima pavadinti įvaizdžio faktoriumi, sujungia leidyklų pristatymuose gautos informacijos analizę ir informacijos, gautos iš kitose mokyklose dirbančių kolegų ir įvairiuose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose, analizę.

6 lentelė. Veiksmų, paprastai atliekamų įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius, faktorinė analizė.

	1 faktorius	2 faktorius	3 faktorius	4 faktorius
Tariamasi su mokyklos administracija	,446			
Tariamasi su metodinio būrelio vadovu		,814		
Aptariama metodiniame būrelyje		,843		
Tariamasi su to dalyko mokytojais		,623		
Tariamasi su mokyklos bibliotekininku		,438		
Analizuojama vadovėlių duomenų bazėje skelbiama leidyklų informacija	,800			
Analizuojamos vadovėlių duomenų bazėje skelbiamos vadovėlių recenzijos	,822			
Analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	,783			
Atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	,489		,585	
Aptariama leidyklų rengiamuose vadovėlių pristatymuose gauta informacija				,559
Atsižvelgiama į vadovėlio kainą			,826	
Atsižvelgiama, ar kartu su vadovėliu yra siūlomos vadovėlių papildančios mokymo priemonės			,744	
Atsižvelgiama, ar mokykloje jau naudojami leidyklos išleisti tos pačios serijos vadovėliai			,554	
Atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę				,823
Atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją				,825
<i>Faktorių svoriai po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	<i>17,8</i>	<i>14,7</i>	<i>14,6</i>	<i>13,8</i>

Galima palyginti miesto ir kaimo mokyklose dirbančių respondentų atsakymų faktorinės analizės rezultatus, abiem atvejais taip pat išsiskyrė po 4 faktorius. Analizuojant miesto mokyklų mokytojų vertinimus, 1 faktorius, kurį irgi galima vadinti organizaciniu, nesiskiria nuo situacijos nacionaliniu mastu. Antru tampa įvaizdžio faktorius. Trečiuoju faktoriumi tampa metodinis. Pažymėtina, kad šiame 3 faktoriuje nebelieka konsultacijų su mokyklos bibliotekininku. Mokyklos bibliotekininkas miesto mokyklų atveju apskritai nėra labai svarbus veiksnys apsisprendžiant dėl naujo vadovėlio (analizuojant rezultatus buvo pasirinkta nuostata, kad būtų rodomos reikšmės, ne mažesnės kaip 0,4). Ketvirtuoju faktoriumi tampa ekonominis. Pažymėtina, kad miesto mokyklų atveju veiksniai renkantis naują vadovėlį, panašūs į veiksnius nacionaliniu mastu, tik skiriasi jų vieta.

7 lentelė. Veiksmų, paprastai atliekamų išigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius, faktorinė analizė pagal gyvenvietės tipą.

	Miesto mokyklos				Kaimo mokyklos			
	1 faktorius	2 faktorius	3 faktorius	4 faktorius	1 faktorius	2 faktorius	3 faktorius	4 faktorius
Tariamasi su mokyklos administracija	,538				,423		,472	
Tariamasi su metodinio būrelio vadovu			,796				,791	
Aptariama metodiniame būrelyje			,835				,847	
Tariamasi su to dalyko mokytojais			,647				,537	
Tariamasi su mokyklos bibliotekininku						,619		
Analizuojama vadovėlių duomenų bazėje skelbiama leidyklų informacija	,811					,767		
Analizuojamos vadovėlių duomenų bazėje skelbiamos vadovėlių recenzijos	,830					,805		
Analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	,787					,657		
Atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	,572			,486	,772			
Aptariama leidyklų rengiamuose vadovėlių pristatymuose gauta informacija		,619			,419			,425
Atsižvelgiama į vadovėlio kainą				,834	,789			
Atsižvelgiama, ar kartu su vadovėliu yra siūlomos vadovėlių papildančios mokymo priemonės				,733	,723			
Atsižvelgiama, ar mokykloje jau naudojami leidyklos išleisti tos pačios serijos vadovėliai				,569	,420			,458
Atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę		,799						,838
Atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją		,824						,851
<i>Faktorių svoriai po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	<i>19,3</i>	<i>14,1</i>	<i>14,0</i>	<i>13,5</i>	<i>17,0</i>	<i>16,7</i>	<i>14,8</i>	<i>14,2</i>

Išanalizavus situaciją kaimo mokyklose išryškėjo didesni skirtumai. Išsiskiria taip pat 4 faktoriai, bet pirmasis, kurį santykinai galime pavadinti organizaciniu-ekonominiu, apima tarimąsi su mokyklos administracija, atsižvelgimą į vadovėlio kainą, siūlomas nuolaidas ir taip pat tai, ar nauji vadovėliai užtikrins naudojamų vadovėlių tęstinumą, ar kartu su vadovėliu siūloma įsigyti ir jį papildančių mokymo priemonių. Antrasis faktorius, kurį santykinai galima pavadinti bibliotekininko faktoriumi, sujungia tarimąsi su mokyklos bibliotekininku, vadovėlių duomenų bazėje esančios informacijos ir leidyklų lankstinukų informacijos analizę. Trečiasis faktorius, kurį

santykiškai galima pavadinti metodiniu, sujungia tarimąsi su mokyklos vadovu, su dalyko mokytoju ir mokytojų metodinio būrelio nariais. Ketvirtąjį faktorių galima santykiškai pavadinti truputį pakitusiu įvaizdžio faktoriumi.

Atlikus respondentų atsakymų, kaip renkamas naujas jų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius papildančias mokymo priemones, faktoriinę analizę, matyti, kad išsiskiria du faktoriai (8 lentelė).

8 lentelė. Veiksmų, paprastai atliekamų įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius papildančias mokymo priemones, faktoriinę analizę (bendras pasiskirstymas ir pasiskirstymas pagal gyvenvietės tipą).

	Bendras pasiskirstymas		Pasiskirstymas miesto mokyklose		Pasiskirstymas kaimo mokyklose	
	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius
Tariamasi su mokyklos administracija		,548		,561		,553
Tariamasi su metodinio būrelio vadovu		,830		,813		,852
Aptariama metodiniame būrelyje		,869		,878		,856
Tariamasi su to dalyko mokytojais		,722		,798		,546
Tariamasi su mokyklos bibliotekininku		,481		,516		
Analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	,707		,702		,734	
Atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	,770		,764		,788	
Aptariama leidyklų rengiamuose vadovėlių pristatymuose gauta informacija	,804		,813		,792	
Atsižvelgiama į vadovėlius papildančių mokymo priemonių kainą	,725		,717		,723	
Atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	,752		,748		,764	
Atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	,776		,763		,806	
<i>Faktorių svoriai po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	33,2	25,2	32,9	26,9	34,8	21,8

Iš 8 lentelės matyti, kad, analizuojant respondentų atsakymus apie naujų vadovėlius papildančių mokymo priemonių įsigijimą, visais analizuotais atvejais išsiskiria po du faktorius. Pirmąjį santykiškai galima pavadinti užmokykliniu (aptariama informacija, gauta už mokyklos ribų), antrąjį – mokykliniu (apsisprendžia mokykloje dirbantys asmenys, atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją). Kaimo mokyklų atveju matyti, kad mokyklos bibliotekininko vaidmuo, apsisprendžiant dėl naujų vadovėlius papildančių mokymo priemonių, apskritai nėra reikšmingas (analizuojant rezultatus buvo pasirinkta nuostata, kad būtų rodomos reikšmės, ne mažesnės kaip 0,4).

Atlikus respondentų atsakymų, kaip renkamas naujas jų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.), faktoriinę analizę, matyti, kad išsiskiria du faktoriai (9 lentelė).

9 lentelė. Veiksmų, paprastai atliekamų įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vaizdines priemones, faktoriinė analizė (bendras pasiskirstymas ir pasiskirstymas pagal gyvenvietės tipą).

	Bendras pasiskirstymas		Pasiskirstymas miesto mokyklose		Pasiskirstymas kaimo mokyklose	
	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius
Tariamasi su mokyklos administracija		,552		,526		,629
Tariamasi su metodinio būrelio vadovu		,838		,810		,845
Aptariama metodiniame būrelyje		,880		,892		,855
Tariamasi su to dalyko mokytojais		,709		,782		,610
Tariamasi su mokyklos bibliotekininku		,425		,445	,452	
Analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	,759		,773		,719	
Atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	,786		,811		,723	,431
Aptariama leidyklų rengiamuose pristatymuose gauta informacija	,802		,824		,782	
Atsižvelgiama į vaizdinių priemonių kainą	,679		,691		,616	
Atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	,769		,741		,834	
Atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	,816		,816		,821	
<i>Faktorių svoriai po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	<i>34,8</i>	<i>25,1</i>	<i>35,0</i>	<i>25,4</i>	<i>34,4</i>	<i>25,8</i>

Iš 9 lentelės matyti, kad, analizuojant respondentų atsakymus apie naujų vaizdinių priemonių įsigijimą, visais analizuotais atvejais išsiskiria po du faktorius. Pirmąjį santykinai galima pavadinti užmokykliniu (aptariama informacija, gauta už mokyklos ribų), antrąjį – mokykliniu (apsisprendžiant mokykloje dirbantys asmenys, atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją). Kaimo mokyklų atveju matyti, kad tarimasis su mokyklos bibliotekininku, apsisprendžiant dėl naujų vaizdinių priemonių, persikelia į pirmąjį, užmokyklinį, faktorių. Kaimo mokyklų atveju atsižvelgimas į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas pakankamai stipriai išreikštas abiejuose išsiskyrusiuose faktoriuose – tiek vadinamajame užmokykliniame, tiek vadinamajame mokykliniame.

Atlikus respondentų atsakymų, kaip renkamas naujas jų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, faktoriinę analizę, matyti, kad išsiskiria du faktoriai (10 lentelė).

10 lentelė. Veiksmų, paprastai atliekamų įsigyjant respondento vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, faktoriinė analizė (bendras pasiskirstymas ir pasiskirstymas pagal gyvenvietės tipą).

	Bendras pasiskirstymas		Pasiskirstymas miesto mokyklose		Pasiskirstymas kaimo mokyklose	
	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius
Tariamasi su mokyklos administracija		,713		,721		,722
Tariamasi su metodinio būrelio vadovu		,866		,874		,836
Aptariama metodiniame būrelyje		,882		,881		,868
Tariamasi su to dalyko mokytojais		,798		,836		,833
Tariamasi su mokyklos bibliotekininku	,461	,489	,458	,467	,455	,545
Analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	,806		,806		,793	
Atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	,812		,804		,813	
Aptariama leidyklų rengiamuose pristatymuose gauta informacija	,839		,838		,841	
Atsižvelgiama į skaitmeninių mokymo priemonių kainą	,803		,795		,805	
Atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	,814		,807		,827	
Atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	,855		,842		,881	
<i>Faktorių svoriai po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	<i>41,7</i>	<i>31,4</i>	<i>41,2</i>	<i>32,0</i>	<i>42,1</i>	<i>31,0</i>

Iš 10 lentelės matyti, kad, analizuojant respondentų atsakymus apie naujų tiesiogiai su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių įsigijimą, visais analizuotais atvejais išsiskiria po du faktorius. Pirmąjį santykinai galima pavadinti užmokykliniu (aptariama informacija, gauta už mokyklos ribų), antrąjį – mokykliniu (apsisprendžia mokykloje dirbantys asmenys, atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją). Visais analizuotais atvejais matyti, kad tarimasis su mokyklos bibliotekininku, apsisprendžiant dėl naujų tiesiogiai su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių, tegul ir nelabai stipriai, bet pakankamai aiškiai išreikštas abiejuose faktoriuose – ir vadinamajame užmokykliniame, ir vadinamajame mokykliniame.

Pirmojo tyrimo uždavinio sprendimo apibendrinimas.

Pradžioje tiesiai paklausus respondentų, ar jų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonė kaip nors lemia naujų mokymo priemonių (vadovėlio, vadovėlių papildančių mokymo priemonių, vaizdinių priemonių, tiesiogiai su vadovėliu nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių) įsigijimą, dažniausiai nurodytas jų atsakymas buvo „į metodinio būrelio narių nuomonę paprastai yra atsižvelgiama“. Respondentų vertinimu, mokyklos mokytojų metodinių būrelių nariai daugiau daro įtaką vadovėliui, mažiau – tiesiogiai su vadovėliu nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių įsigijimui. Mokyklos mokytojų metodinių būrelių narių nuomonė, apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo statistiškai reikšmingai dažniau yra lemiamą miesto mokyklose, mokyklose, kuriose didesnė mokytojų dalis yra mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai bei mokyklose, kurios, respondentų vertinimu, gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Sukonkretinus klausimą ir pateikus sąrašą asmenų ar mokyklos institucijų, galinčių dalyvauti, apsisprendžiant, kokią naują mokymo priemonę (vadovėlį, vadovėlių papildančią mokymo priemonę, vaizdinę priemonę, tiesiogiai su vadovėliu nesusietą skaitmeninę mokymo priemonę, mokytojui reikalingą metodinę literatūrą) įsigyti, matyti, kad dėl mokymo priemonių mokykloje dažniausiai nusprendžia metodinio būrelio nariai, mokytojas, kuriam tos mokymo priemonės reikia bei, dažniau metodinės literatūros ir su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių atveju, mokyklos vadovybė (mokyklos direktorius ir / ar jo pavaduotojai, taip pat mokyklos skyrių vedėjai). Mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dėl mokymo priemonių įsigijimo apsisprendžia statistiškai reikšmingai dažniau mieste veikiančiose mokyklose; mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų; mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi daugiau kaip 80 proc. mokyklos mokytojų; mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai; gimnazijose; pradinėse klasių mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose ir kalbinio ugdymo mokytojus jungiančiuose metodiniuose būreliuose. Mokytojas, kuriam tos mokymo priemonės reikia, dėl jos įsigijimo apsisprendžia statistiškai reikšmingai dažniau kaime veikiančiose mokyklose; mokyklose, kuriose dirba iki 40 mokytojų ir mokyklos vadovų; mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi iki 70 proc. mokyklos mokytojų; mokyklose, kuriose iki 25 proc. visų mokytojų sudaro mokytojai metodininkai ir mokytojai ekspertai; socialinio ir dorinio ugdymo dalykų mokytojus bei gamtamokslinio ugdymo mokytojus jungiančiuose mokyklų metodiniuose būreliuose.

Sprendžiant pirmąjį tyrimo uždavinį taip pat domėtasi, kokie veiksmai atliekami, įsigyjant vadovėlius, vadovėlius papildančias mokymo priemones, vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.) bei tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo

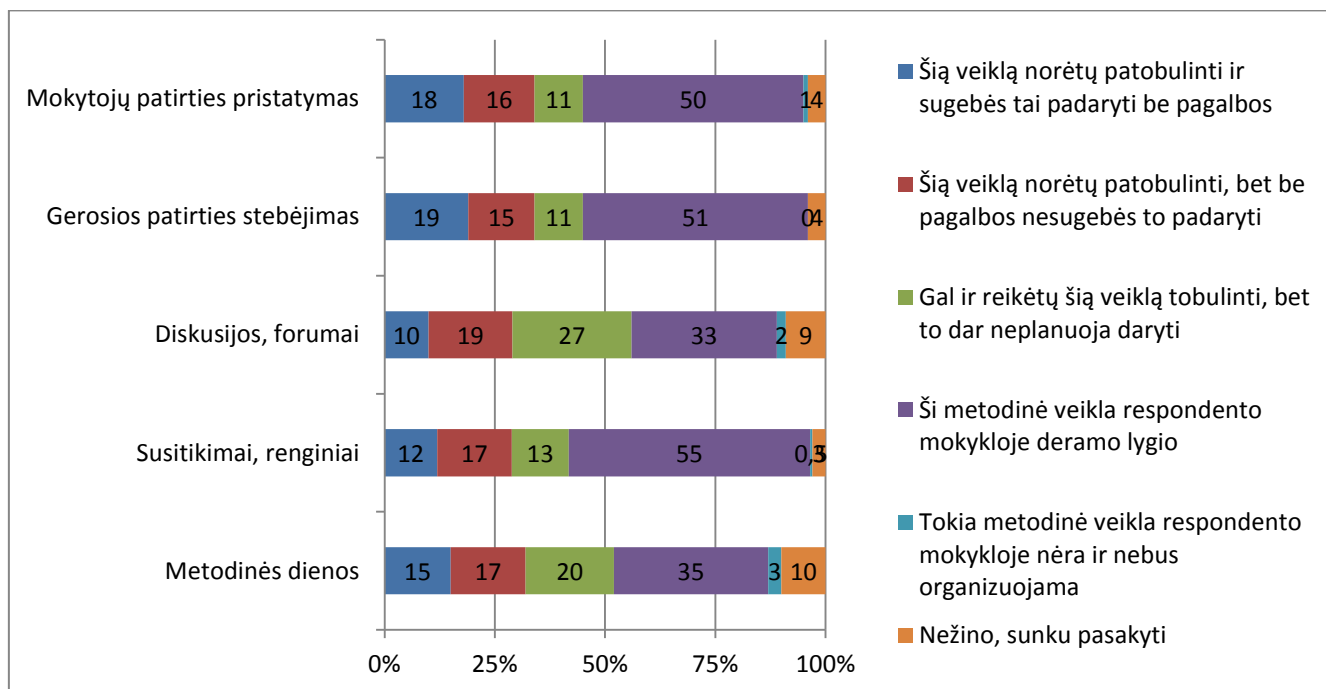
priemonės. Įsigyjant mokymo priemones, mokyklose dažniausiai tariamasi su to dalyko mokytojais ir mokymo priemonių įsigijimo klausimai aptariami mokyklos mokytojų metodiniame būrelyje (bet to būrelio vadovas šiame procese nėra toks svarbus asmuo), šie klausimai taip pat aptariami su mokyklos vadovybe. Net ir tais atvejais, kai, respondento vertinimu, į metodinio būrelio narių nuomonę renkantis naują mokymo priemonę nėra atsižvelgiama, maždaug pusė respondentų nurodė, jog visada arba bent dažniausiai dėl naujos mokymo priemonės įsigijimo buvo tartasi su mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariais. Taigi, mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonė yra ypač svarbi, renkantis naujas mokymo priemones, nors kai kada ir deklaratyvi.

Atlikus atsakymų apie veiksmus, mokykloje atliekamus įsigyjant mokymo priemones, faktorinę analizę matyti, kad, naujų vadovėlių įsigijimo atveju, šiuos veiksmus santykinai galima dalyti į keturias dalis: organizacinę (tarimąsi su mokyklos administracija, informacijos rinkimą vadovėlių duomenų bazėje, informacijos, skelbiamos leidyklų interneto svetainėse ir lankstinukuose, analizę ir specialių mokykloms teikiamų pasiūlymų bei nuolaidų analizę), metodinę (tarimąsi su to dalyko mokytojais, mokyklos bibliotekininku ir veikla mokytojų metodiniame būrelyje), ekonominę (specialių mokykloms teikiamų pasiūlymų ir nuolaidų analizę, atsižvelgimą į vadovėlio kainą, į tai, ar kartu su vadovėliu siūlomos jį papildančios mokymo priemonės, ar mokykloje jau naudojami tos pačios serijos vadovėliai) ir įvaizdžio (leidyklų pristatymuose gautos informacijos analizę bei informacijos, gautos iš kitose mokyklose dirbančių kolegų ir įvairiuose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose, analizę). Veiksmus, įsigyjant kitas analizuotas mokymo priemones, atlikta faktorinė analizė iš esmės leidžia santykinai dalyti į dvi dalis: užmokyklinę (aptariama informacija, gauta už mokyklos ribų) ir mokyklinę (apsisprendžia mokykloje dirbantys asmenys, atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją).

XII. Antrojo tyrimo uždavinio sprendimas.

Sprendžiant antrąjį tyrimo uždavinį pradžioje analizuota metodinės veiklos įvairovė respondento mokykloje ir tam tikslui respondento įvertinimui pateiktos pagrindinės metodinės veiklos mokykloje formos. Respondento prašyta nurodyti, ar jis norėtų anketoje išvardytas metodinės veiklos formas patobulinti, o vienas iš galimų atsakymų buvo, kad tokia veikla mokykloje praktiškai nevykdoma.

25 pav. Siekis tobulinti metodinę veiklą mokykloje (proc.).

Iš 25 pav. galima daryti išvadą, kad šalies bendrojo ugdymo mokyklose vykdoma beveik visų rūšių metodinė veikla – atsakymą „tokia veikla mūsų mokykloje nėra ir nebus organizuojama“ visais atvejais pasirinkusių respondentų dalis (didžiausia – įvertinant metodines dienas) neviršijo statistinės paklaidos. Taip pat galima manyti, kad jokios kitų rūšių metodinės veiklos negu buvo išvardyta anketoje, respondentai nevykdė – respondentų dėmesiui taip pat buvo pateiktas atvirasis klausimas „Kokias kitas mokykloje vykdomos metodinės veiklos formas norėtumėte tobulinti, bet tam Jums reikia pagalbos?“, bet į jį atsakė tik 13 iš 618 į klausimus atsakiusių mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovų. Apibendrinant galima teigti, jog maždaug pusė respondentų nurodė, kad jų mokykloje organizuojami susitikimai ir renginiai, gerosios patirties stebėjimas bei mokytojų patirties pristatymas yra deramo lygio, mokykloje organizuojamas metodines dienas ir diskusijas bei forumus taip įvertino tik trečdalis respondentų. Respondentai dažniausiai norėtų tobulinti ir sugebės tai padaryti patys gerosios patirties stebėjimą ir mokytojų patirties pristatymą. Pažymėtina, kad visais penkiais analizuotais atvejais truputį mažiau negu penktadalis respondentų nurodė, jog norėtų tobulinti konkrečią metodinės veiklos formą, bet nesugebės to padaryti. Iš 25 pav. matyti,

kad, nors respondentai rečiausiai patenkinti savo mokykloje organizuojamų metodinių dienų ir diskusijų bei forumų lygiu, pirmu atveju penktadalis, o antru atveju ketvirtadalis respondentų pasirinko atsakymą „Gal ir reikėtų šią veiklą tobulinti, bet to dar neplanuoju daryti“. Ko gero, tokie atsakymai rodo, kad šios metodinės veiklos formos respondentui nėra labai svarbios.

Detaliau analizuojant surinktus duomenis paaiškėjo, kad, respondento vertinimu, statistiškai reikšmingai dažniau jo netenkino konkrečios metodinės veiklos lygis, bet jis planavo pats ją tobulinti:

a) Įvertinant organizuojamas metodines dienas:

- vidurinėse mokyklose;
- kaimo mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose veikia tik vienas bendras mokytojų metodinis būrelis;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo ilgiau negu ketverius metus.

b) Įvertinant organizuojamus susitikimus ir renginius:

- vidurinėse mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. visų mokytojų;
- mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo trečius metus ar ilgiau.

c) Įvertinant organizuojamus diskusijas ir forumus:

- mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. visų mokytojų;
- mokyklose, kuriose veikia tik vienas bendras mokytojų metodinis būrelis;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo ilgiau negu ketverius metus.

d) Įvertinant organizuojamą gerosios patirties stebėjimą:

- kaimo mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 80 proc. visų mokytojų;

- mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose veikia tik vienas bendras mokytojų metodinis būrelis;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo ilgiau negu ketverius metus.

e) Įvertinant organizuojamą mokytojų patirties pristatymą:

- kaimo mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 40 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose 40 proc. arba mažiau visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo ilgiau negu ketverius metus.

Apibendrinant galima teigti, kad statistiškai reikšmingai dažniau respondentų netenkino jų vadovaujamame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla, bet jie patys be išorės pagalbos tikėjosi ją patobulinti kaimo mokyklose; mažesnėse pagal pedagogų skaičių mokyklose; pagal mokytojų pedagoginio darbo stažą (vadinasi, ir amžių) jauniausiose mokyklose; mokyklose, kuriose nedirba daug aukščiausias kvalifikacines kategorijas – mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto – įgijusių mokytojų; ir tada, kai respondentas turėjo ilgesnį praktinio vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažą. Pažymėtina, kad, analizuojant pagal dalykų, kurių mokytojus jungia metodinis būrelis, grupes, nebuvo nustatyta, jog kurių nors mokomųjų dalykų mokytojų metodinei veiklai vadovaujantys respondentai statistiškai reikšmingai dažniau būtų nurodę, jog jų veiklą reikia tobulinti ir jie patys tai padarys.

Respondentų vertinimu, statistiškai reikšmingai dažniau jų netenkino metodinės veiklos lygis, ir jie tvirtino patys nesugebėsiąs išspręsti šios problemos:

a) Įvertinant organizuojamas metodines dienas:

- mokyklose, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo pirmus ar antrus metus;
- tada, jei respondentas vadovavo metodiniam būreliui, jungiančiam daugiau nei 12 mokytojų.

b) Įvertinant organizuojamus susitikimus ir renginius:

- kaimo mokyklose;
- mokyklose, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai.

c) Įvertinant organizuojamą gerosios patirties stebėjimą:

- gimnazijose.

d) Įvertinant organizuojamą mokytojų patirties pristatymą:

- gimnazijose;
- tada, jei respondentas metodiniam būreliui vadovavo pirmus ar antrus metus.

Apibendrinant galima teigti, kad buvo, ko gero, sunkiausia išskirti respondentų, suprantančių, jog jų vadovaujamos mokytojų metodinės grupės veiklą reikėtų tobulinti, bet to savarankiškai jie nepadarys, grupes. Tokių statistiškai reikšmingų koreliacijų nustatyta daug mažiau, nei kitais atvejais. Bet kokių atveju, dažniau tai buvo neseniai mokyklos mokytojų metodiniam būreliui vadovaujantys respondentai ir, gerosios patirties stebėjimo bei mokytojų patirties pristatymo atvejais, gimnazijų atstovai. Pažymėtina, kad, analizuojant pagal dalykų, kurių mokytojus jungia metodinis būrelis, grupes, nebuvo nustatyta, jog kurių nors mokomųjų dalykų mokytojų metodei veiklai vadovaujantys respondentai statistiškai reikšmingai dažniau būtų nurodę, jog jų veiklą reikia tobulinti, bet jie patys šito nesugebės padaryti.

Respondento vertinimu, statistiškai reikšmingai dažniau jo netenkino metodinės veiklos lygis, bet jis neplanavo pats kelti šio lygio:

a) Įvertinant organizuojamas metodines dienas:

- pagrindinėse ir jaunimo mokyklose bei progimnazijose;
- kaimo mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose nėra I arba II vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų;
- būrelių vadovai, įgiję tik vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

b) Įvertinant organizuojamus susitikimus ir renginius:

- mokyklose, kuriose nėra I arba II vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų.

c) Įvertinant organizuojamus diskusijas ir forumus:

- mokyklose, kuriose nėra I arba II vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų.

d) Įvertinant organizuojamą gerosios patirties stebėjimą:

- pagrindinėse ir jaunimo mokyklose bei progimnazijose, taip pat vidurinėse mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose 25 proc. arba mažiau visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose nėra I arba II vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų;
- būrelių vadovai, įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

e) Įvertinant organizuojamą mokytojų patirties pristatymą:

- mokyklose, kuriose nėra I arba II vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų.

Apibendrinant galima teigti, kad statistiškai reikšmingai dažniau respondentų netenkino jų vadovaujame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla, bet jie patys neplanavo ką nors daryti, kad pakiltų metodinės veiklos lygis, tada, jei respondentai dirba pagrindinėje ar jaunimo mokykloje arba progimnazijoje; nedidelėse pagal pedagogų skaičių mokyklose, kai respondentai tebuvo įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją ir ypač dažnai tada, kai respondento mokykloje nebuvo aukščiausios (I arba II) vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų. Pažymėtina, kad, analizuojant pagal dalykų, kurių mokytojus jungia metodinis būrelis, grupes, nebuvo nustatyta, jog kurių nors mokomųjų dalykų mokytojų metodinei veiklai vadovaujantys respondentai statistiškai reikšmingai dažniau būtų nurodę, jog jų veiklą reikia tobulinti, bet jie patys šito neplanuoja.

Respondento vertinimu, statistiškai reikšmingai dažniau jį tenkino metodinės veiklos lygis:

a) Įvertinant organizuojamas metodines dienas:

- gimnazijose;
- miesto mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose dirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai;
- mokyklose, kuriose veikia trys ir daugiau mokytojų metodiniai būreliai;
- mokyklose, kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti;
- būrelių vadovai, įgiję mokytojo metodininko kvalifikacinę kategoriją.

b) Įvertinant organizuojamus susitikimus ir renginius:

- gimnazijose;
- miesto mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose dirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai;
- mokyklose, kuriose veikia trys ir daugiau mokytojų metodiniai būreliai;
- mokyklose, kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

c) Įvertinant organizuojamus diskusijas ir forumus:

- miesto mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kurių visi vadovai įgiję kurią nors vadybinę kategoriją;
- mokyklose, kuriose veikia trys ir daugiau mokytojų metodiniai būreliai.

d) Įvertinant organizuojamą gerosios patirties stebėjimą:

- miesto mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose dirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai.

e) Įvertinant organizuojamą mokytojų patirties pristatymą:

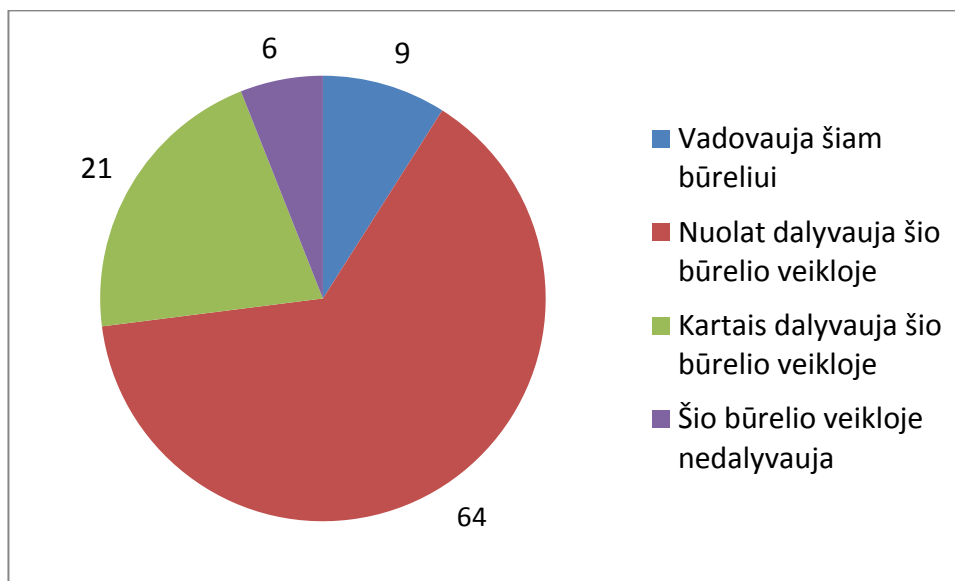
- miesto mokyklose;
- mokyklose, kuriose dirba daugiau negu 40 mokytojų ir mokyklos vadovų;
- mokyklose, kuriose daugiau negu 40 proc. visų pedagogų įgiję mokytojo metodininko arba mokytojo eksperto vardą;
- mokyklose, kuriose dirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai;
- mokyklose, kuriose veikia trys ir daugiau mokytojų metodiniai būreliai;
- mokyklose, kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Apibendrinant galima teigti, kad statistiškai reikšmingai dažniau respondentus tenkino jo vadovaujame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla tada, jei respondantai dirba miesto mokykloje; didelėje pagal mokytojų skaičių mokykloje; mokykloje, kurioje dirba daug aukščiausias kvalifikacines kategorijas – mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų – įgijusių mokytojų; mokyklose, kuriose dirba aukščiausias (I arba II) vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai. Respondentų dėl pagrindinio tyrimo specifikos (domėtasi, kaip mokyklų pedagogai įsigyja ir kasdienėje pedagoginėje veikloje naudoja įvairias mokymo priemones) buvo prašyta įvertinti, ar jų mokyklos gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti. Atliktos surinktų duomenų koreliacijos parodė, kad statistiškai reikšmingai dažniau tada, kai, respondento vertinimu, jo mokykla tikrai gerai aprūpinta įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti, jis taip pat mano, jog metodinės veiklos lygis jį tenkina. Pažymėtina, kad, analizuojant pagal dalykų, kurių mokytojus jungia metodinis būrelis, grupes, nebuvo nustatyta, jog kurių nors mokomųjų dalykų mokytojų

metodinei veiklai vadovaujantys respondentai statistiškai reikšmingai dažniau būtų nurodę, kad metodinio būrelio veiklos lygis juos tenkina.

Įvertinant respondento siekį gauti įvairios metodinės informacijos už mokyklos ribų, pradžioje domėtasi, ar ir kaip jis dalyvauja savo miesto ar rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje.

26 pav. Respondento dalyvavimas savo miesto ar rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje (proc.).

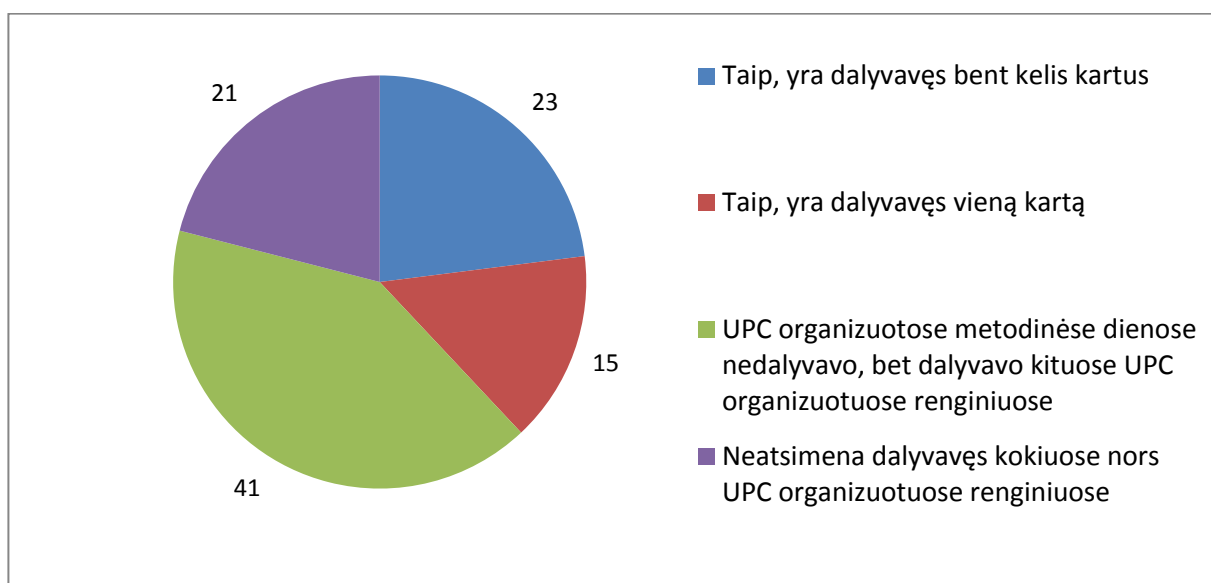
Iš 26 pav. matyti, kad respondentai pakankamai aktyviai dalyvauja savo miesto ar rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje. Keli respondentai, nurodę, jog savivaldybės metodinio būrelio veikloje nedalyvauja, šalia tokio atsakymo prirašė, kad jų dalyko mokytojų metodinis būrelis savivaldybėje apskritai neveikia. Taigi kai kurių respondentų nenoras kaip nors organizuota forma bendradarbiauti su savo kolegomis iš kitų savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų gali būti lemtas nuo respondento nepriklausančių priežasčių.

Giliau analizuojant 26 pav. skelbiamus duomenis, didesnio dėmesio turėtų sulaukti respondentai, nurodę, jog tik kartais dalyvauja savo miesto ar rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje. Tyrimo rezultatai rodo, kad tarp jų statistiškai reikšmingai dažniau yra:

- pagrindinių ir jaunimo mokyklų bei progimnazijų pedagogai;
- mokyklų, kuriose dirba 20 ar mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų, pedagogai;
- pradinio ugdymo mokytojų metodinei veiklai vadovaujantys respondentai;
- mokytojai, patys turintys pradinio ugdymo dalykų pamokų;
- mokytojai, įgiję tik vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Respondentų taip pat klausta, ar jie yra dalyvavę Ugdymo plėtotės centro Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotose metodinėse dienose. Taip buvo bandyta detalizuoti respondentų siekį ieškoti dalykinės ir metodinės informacijos už savo mokyklos ribų, taip pat aiškintis, ar respondentai, organizuojant metodinę veiklą mokykloje, orientuojasi į Ugdymo plėtotės centro darbuotojų teikiamą informaciją.

27 pav. Respondento dalyvavimas Ugdymo plėtotės centre Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotose metodinėse dienose (proc.).

Iš 27 pav. matyti, kad respondentai pakankamai aktyviai dalyvauja įvairiuose UPC organizuojamuose renginiuose, ne tik Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams skirtose metodinėse dienose. Ugdymo plėtotės centre Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotuose metodinėse dienose statistiškai reikšmingai dažniau dalyvavo:

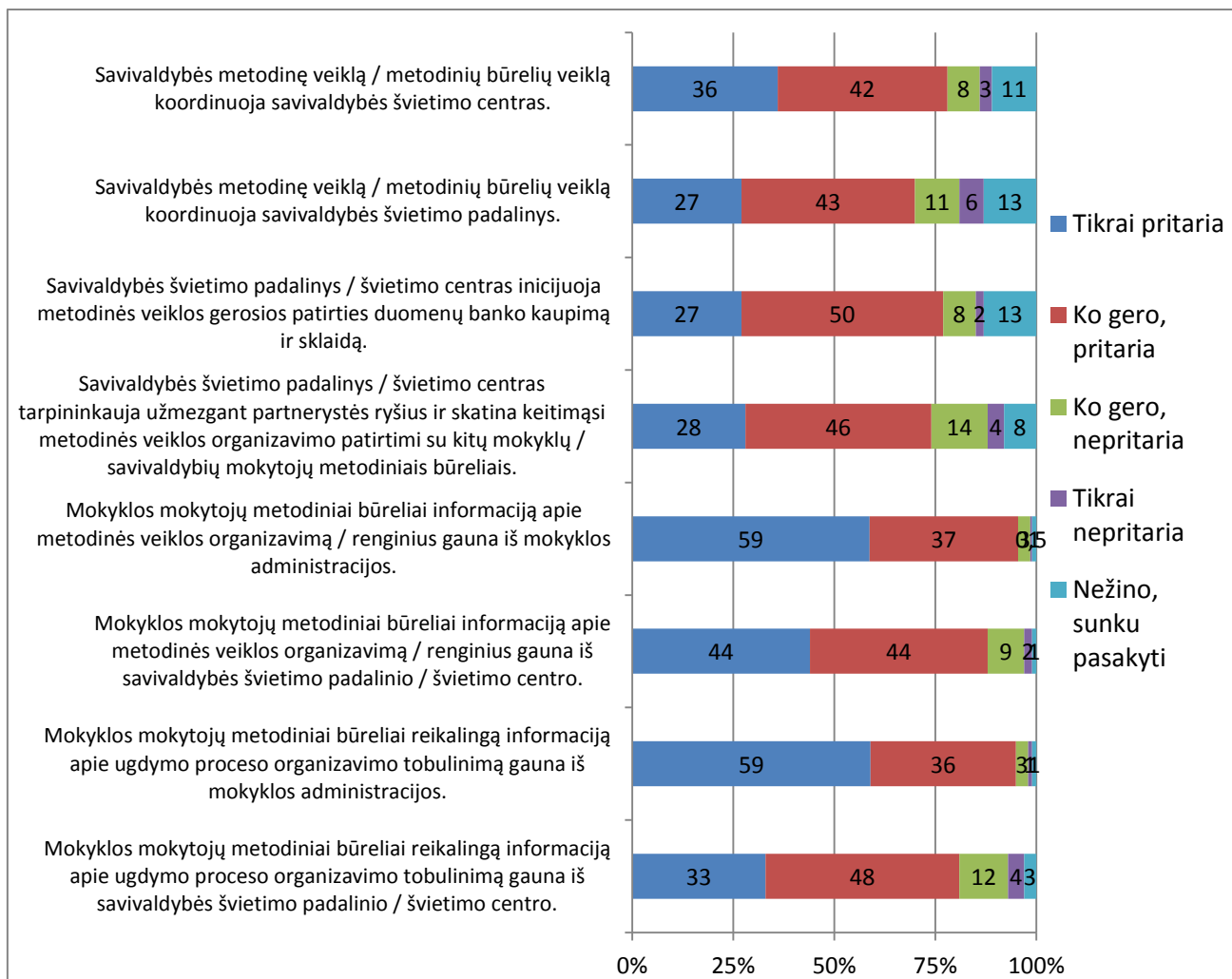
- vidurinėse mokyklose ir gimnazijose dirbantys respondentai;
- mokytojo metodininko kvalifikacinę kategoriją įgiję respondentai.

Kituose Ugdymo plėtotės centro renginiuose statistiškai reikšmingai dažniau dalyvavo pagrindinėse ir jaunimo mokyklose bei progimnazijose dirbantys respondentai. Kokių nors kitų statistiškai reikšmingų koreliacijų, analizuojant atsakymus apie dalyvavimą Ugdymo plėtotės centre Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotuose metodinėse dienose ar kituose šios institucijos organizuotuose renginiuose, nustatyta nebuvo.

Siekiant įvertinti sąlygas metodei veiklai vykdyti, respondentams buvo pateikti aštuoni teiginiai. Jie turėjo padėti kompleksiskai nustatyti, kiek komfortiškomis sąlygomis respondentai gali savo

mokykloje organizuoti ir vykdyti mokytojų metodinę veiklą. Viena vertus, taip buvo siekiama nustatyti mokyklos vadovybės ir savivaldybės lygmens institucijų svarbą, pateikiant respondentams reikalingą informaciją, kita vertus, buvo detalizuojamas savivaldybės lygmens institucijų vaidmuo organizuojant ir koordinuojant metodinę veiklą.

28 pav. Sąlygų metodei veiklai vykdyti įvertinimas (proc.).

Apibendrinant 28 pav. pateiktą informaciją galima teigti, kad respondentai iš esmės pritarė visiems aštuoniems pateiktiems teiginiams – ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų su išlygomis ar be jų teigiamai įvertino šiuos teiginius. Analizuojant, kuriems teiginiams respondentai pritarė dažniausiai, o kuriems rečiau, galima pasinaudoti aritmetiniu vidurkiu⁹. Taip analizuojant galima teigti, kad aukščiausiai ir beveik vienodai respondentai įvertino abu teiginius apie iš mokyklos administracijos gaunamą informaciją. Vertindami savivaldybės lygmens institucijų veiklą, respondentai labiausiai pritarė teiginiams, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro gauna reikalingą informaciją apie metodinės

⁹ Aptariamų kintamųjų atsakymų suminiai vidurkiai ir metodika, kaip juos naudoti analizei, aptariama tyrimo ataskaitos priede (68 ir 71 p.), kur yra pateikiami tyrimo suminiai duomenys.

veiklos organizavimą ir renginius bei informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą. Todėl apibendrinant galima teigti, kad, respondentų teigimu, informacija apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius bei informacija apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą jiems apskritai yra geriausiai prieinama. Žemiausiai respondentai įvertino teiginius „Savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo padalinys“ ir „Savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras inicijuoja metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą ir sklaidą“. Bet ir šiais atvejais ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų pozityviai vertino (su išlygomis ar be jų pritarė) šiuos žemiausiai įvertintus teiginius. Analizuojant surinktus duomenis nustatyta, jog statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą gauna iš mokyklos administracijos, tikrai pritarė respondentai iš mokyklų:

- kuriose dirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai;
- kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Kitų statistiškai reikšmingų korelacių nenustatyta.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie metodinės veiklos organizavimą / renginius gauna iš mokyklos administracijos, tikrai pritarė respondentai iš mokyklų, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. visų mokytojų (t. y. iš jauniausių pagal mokytojų stažą mokyklų). Kitų statistiškai reikšmingų korelacių nenustatyta.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai;
- kurių bendras vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažas yra ne didesnis kaip vieni metai;
- įgiję tik vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją;
- iš mokyklų, kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie metodinės veiklos organizavimą / renginius gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų dalis siekia 50 proc. arba mažiau visų mokytojų;
- iš mokyklų, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai;
- vadovaujantys pradinio ugdymo mokytojų metodinei veiklai;
- patys turintys pradinio ugdymo dalykų pamokų;
- įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Apibendrinant galima teigti, kad, aptariant respondento mokyklos vadovybės pateikiamą respondentui kaip mokyklos mokytojų metodinio būrelio vadovui svarbią informaciją, buvo gana sunku išskirti kokią nors respondentų grupę, kuri būtų statistiškai reikšmingai dažniau nurodžiusi visiškai pritarianti teiginiui, jog gauna visą reikalingą informaciją. Ir apskritai respondentai aukščiausiai įvertino savo mokyklos vadovybę kaip informacijos šaltinį. Aptariant savivaldybės švietimo padalinio ir švietimo centro kaip svarbiausios informacijos šaltinio vaidmenį, šias institucijas statistiškai reikšmingai dažniau aukščiau vertino kaimo mokyklose, pagal pedagogų skaičių mažiausiose mokyklose dirbantys mokytojai ir respondentai, įgiję tik vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras tarpininkauja užmezgant partnerystės ryšius ir skatina keitimąsi metodinės veiklos organizavimo patirtimi su kitų mokyklų / savivaldybių mokytojų metodiniais būreliais, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose didesnę negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. visų mokytojų;
- iš mokyklų, kuriose mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų dalis siekia 50 proc. arba mažiau visų mokytojų;
- įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją;

- iš mokyklų, kurios, respondentų vertinimu, tikrai gerai aprūpintos įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras inicijuoja metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą ir sklaidą, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose didesnį negu 15 metų darbo stažą turi ne daugiau kaip 70 proc. visų mokytojų;
- iš mokyklų, kuriose nedirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklų vadovai;
- mokyklos mokytojų metodiniam būreliui vadovaujantys ilgiau negu ketvirtus metus.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad savivaldybės metodinę veiklą bei metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo padalinys, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų dalis siekia 50 proc. arba mažiau visų mokytojų;
- iš mokyklų, kuriose nedirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklų vadovai.

Statistiškai reikšmingai dažniau teiginiui, kad savivaldybės metodinę veiklą bei metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo centras, tikrai pritarė respondentai:

- iš mokyklų, veikiančių kaime;
- iš mokyklų, kuriose dirba 20 arba mažiau mokytojų ir mokyklos vadovų;
- iš mokyklų, kuriose mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų dalis siekia 50 proc. arba mažiau visų mokytojų;
- iš mokyklų, kuriose nedirba I arba II vadybines kategorijas įgiję mokyklų vadovai;
- vadovaujantys daugiau negu 12 mokytojų metodinei grupei;
- iš mokyklų, kuriose veikia tik vienas arba du mokytojų metodiniai būreliai;
- mokyklos mokytojų metodiniam būreliui vadovaujantys ilgiau negu ketvirtus metus.

Apibendrinant detalizuotą savivaldybės lygmens institucijų (pirmiausia savivaldybės administracijos švietimo padalinio) įtakos respondentų metodinei veiklai vertinimą, galima teigti,

kad statistiškai reikšmingai geriau šią įtaką vertina kaimo mokyklose, pagal pedagogų skaičių mažiausiose mokyklose dirbantys mokytojai. Geriau savivaldybės lygmens institucijų įtaką vertina respondentai iš mokyklų, kuriose nedirba aukščiausias vadybines kategorijas (I arba II) įgiję vadovai.

Vertinant mokyklos vadovybės ir savivaldybės lygio institucijų indėlį teikiant respondentams kaip mokyklos mokytojų metodinių būrelių vadovams svarbią informaciją, nustatyta, kad beveik visais atvejais ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų su išlygomis ar be jų pritarė vertintiems teiginiams. Buvo galima aiškintis tik tai, kurios respondentų grupės teiginiams pritarė be išlygų. Todėl tokia įprasta surinktų duomenų analizė nėra labai prasminga.

Dėl to, kaip ir aptariant aplinkybes, lemiančias apsisprendimą dėl naujų mokymo priemonių mokykloje, galima pasirinkti atlikti surinktų duomenų faktoriinę analizę. Faktoriinės analizės užduotis – atsižvelgiant į tarpusavio koreliaciją, suskirstyti stebimus kintamuosius į grupes, kurias vienija koks nors tiesiogiai nestebimas faktorius. Pereidami nuo didelio skaičiaus kintamųjų prie faktorių, mes koncentruojame informaciją, darome ją labiau aprėpiamą. Patys faktoriai dažnai neturi kiekybinio mato, bet juos galime įsivaizduoti kaip atitinkamas požymių grupes vienijančias kategorijas. Gauta pradinė faktorių svorių matrica vienareikšmiškai nenusako sprendinio, nes tas pats kintamasis gali būti susijęs su keliais faktoriais, ne mažesniais kaip 0,4 svorio. Tokiais atvejais atliekamas faktorių sukimas, t. y. supaprastinama faktorių svorių matricos struktūra. Atliekant surinktų duomenų faktoriinę analizę, buvo naudotas Varimax metodas.

Iš 11 lentelės matyti, kad nacionaliniu lygmeniu analizuojant visas vertintas aplinkybes, turinčias įtakos mokytojų metodinei veiklai mokykloje, jas galima grupuoti į 2 dalis. Faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti savivaldybės lygmens institucijų įtaka, sujungia visus kintamuosius, rodančius savivaldybės administracijos švietimo padalinio ir savivaldybėje veikiančio švietimo centro veiksmus, darant įtaką mokytojų metodinei veiklai mokykloje: teikiant informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie metodinės veiklos organizavimą bei renginius, koordinuojant keitimąsi metodinės veiklos patirtimi tarp savivaldybėje veikiančių bendrojo ugdymo mokyklų kolektyvų, metodinės veiklos gerosios patirties duomenų kaupimo inicijavimą bei mokyklų metodinių būrelių veiklos koordinavimą. Antrasis faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti pagrindinės informacijos metodinei veiklai vykdyti faktoriumi, sujungia savivaldybės lygmens institucijų ir respondento mokyklos vadovybės veiksmus, teikiant svarbiausią metodinės veiklos vykdymui informaciją – apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius. Būtina pažymėti, kad abiejuose faktoriuose vienodai stipriai

išreikšti kintamieji, rodantys savivaldybės lygmens institucijų veiksmus teikiant informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius.

11 lentelė. Sąlygų metodinei veiklai vykdyti įvertinimo faktoriinė analizė (bendras pasiskirstymas ir pasiskirstymas pagal gyvenvietės tipą).

	Bendras pasiskirstymas		Pasiskirstymas miesto mokyklose		Pasiskirstymas kaimo mokyklose	
	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius	1 faktorius	2 faktorius
Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie <u>ugdymo proceso organizavimo tobulinimą</u> gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro.	,489	,499	,513	,495	,618	
Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie <u>ugdymo proceso organizavimo tobulinimą</u> gauna iš mokyklos administracijos.		,882		,896	,811	
Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie <u>metodinės veiklos organizavimą / renginius</u> gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro.	,432	,658	,503	,553	,850	
Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie <u>metodinės veiklos organizavimą / renginius</u> gauna iš mokyklos administracijos.		,886		,889	,858	
Savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras tarpininkauja užmezgant partnerystės ryšius ir skatina keitimąsi metodinės veiklos organizavimo patirtimi su kitų mokyklų / savivaldybių mokytojų metodiniais būreliais.	,760		,732			,869
Savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras inicijuoja metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą ir sklaidą.	,812		,804			,864
Savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo padalinys.	,727		,753			,573
Savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo centras.	,763		,765			,614
<i>Faktorių svoris po faktorių sukimo procedūros (%)</i>	<i>34,8</i>	<i>29,2</i>	<i>35,7</i>	<i>27,5</i>	<i>34,5</i>	<i>30,5</i>

Analizuojant respondentų atsakymus pagal gyvenvietės, kurioje veikia respondento mokykla, tipą, miesto mokyklų atveju išsiskiria tokie pat faktoriai, kaip ir bendro tyrimo pasiskirstymo atveju – pirmasis faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti savivaldybės lygmens institucijų įtaka, ir antrasis faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti pagrindinės informacijos metodinei veiklai vykdyti faktoriumi. Kaimo mokyklų atveju taip pat išsiskiria du faktoriai. Pirmasis faktorius, kurį sąlyginai galima pavadinti pagrindinės informacijos metodinei veiklai vykdyti faktoriumi, sujungia savivaldybės lygmens institucijų ir respondento mokyklos vadovybės veiksmus, teikiant svarbiausią metodinės veiklos vykdymui informaciją – apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie

metodinės veiklos organizavimą bei renginius. Antrasis faktorius, kurį sąlyginai galima pavadinti kitos informacijos metodinei veiklai vykdyti faktoriumi, sujungia savivaldybės administracijos švietimo padalinio ir savivaldybėje veikiančio švietimo centro veiksmus, koordinuojant metodinę veiklą, inicijuojant bendradarbiavimą tarp mokyklų pedagoginių kolektyvų ir kaupiant metodinės veiklos gerosios patirties duomenis. Tyrimo duomenų analizė rodo, kad respondentų iš miesto mokyklų atsakymuose stebimas ryšys tarp savivaldybės lygmens institucijų veiksmų, teikiant visą vertintą informaciją, o kaimo mokyklose dirbančių respondentų atsakymuose yra aiškiai atskiriami savivaldybės lygmens institucijų veiksmai, teikiant pagrindinę ir kitą informaciją mokyklose dirbantiems mokytojams.

Antrojo tyrimo uždavinio sprendimo apibendrinimas.

Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose, respondentų teigimu, vykdoma beveik visa įmanoma metodinė veikla – atsakymą „tokia veikla mūsų mokykloje nėra ir nebus organizuojama“ visais atvejais pasirinkusių respondentų dalis (didžiausia – įvertinant metodines dienas) neviršijo statistinės paklaidos. Galima manyti, kad jokios kitų rūšių metodinės veiklos negu buvo išvardyta anketoje respondentai nevykdė. Maždaug pusė respondentų nurodė, jog jų mokykloje organizuojami susitikimai ir renginiai, gerosios patirties stebėjimas bei mokytojų patirties pristatymas tikrai yra deramo lygio, mokykloje organizuojamas metodines dienas ir diskusijas bei forumus taip įvertino tik trečdalis respondentų. Respondentai dažniausiai norėtų tobulinti ir mano sugebėsiantys tai padaryti patys gerosios patirties stebėjimą ir mokytojų patirties pristatymą. Pažymėtina, kad visais penkiais analizuotais atvejais truputį mažiau negu penktadalis respondentų nurodė, kad norėtų tobulinti konkrečių metodinės veiklos formą, bet nesugebės to padaryti patys. Nors respondentai rečiausiai patenkinti savo mokykloje organizuojamų metodinių dienų ir diskusijų bei forumų lygiu, pirmu atveju penktadalis, o antru atveju ketvirtadalis respondentų pasirinko atsakymą „Gal ir reikėtų šią veiklą tobulinti, bet to dar neplanuoju daryti“. Ko gero, tai rodo, kad šios metodinės veiklos formos respondentui nėra labai svarbios.

Statistiškai reikšmingai dažniau respondentų netenkino jų vadovaujame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla, bet pats be išorės pagalbos tikėjosi ją patobulinti kaimo mokyklose; mažesnėse pagal pedagogų skaičių mokyklose; pagal mokytojų pedagoginio darbo stažą (vadinasi, ir amžių) jauniausiose mokyklose; mokyklose, kuriose nedirba daug aukščiausias kvalifikacines kategorijas – mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto – įgijusių mokytojų skaičius; bei tada, kai respondentas turi didesnę praktinio vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažą. Ko gero, buvo sunkiausia nustatyti respondentų, suprantančių, jog jų vadovaujamos mokytojų metodinės grupės veiklą reikėtų tobulinti, bet jie patys to nepadarys,

grupės. Tokių statistiškai reikšmingų koreliacijų nustatyta daug mažiau negu kitais atvejais. Bet kuriuo atveju dažniau tai buvo neseniai mokyklos mokytojų metodiniam būreliui vadovaujantys respondentai ir, gerosios patirties stebėjimo bei mokytojų patirties pristatymo atvejais, gimnazijų atstovai. Statistiškai reikšmingai dažniau respondentus, kurie dirba pagrindinėje ar jaunimo mokykloje arba progimnazijoje, nedidelėse pagal pedagogų skaičių mokyklose, kurie tebuvo įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją ir ypač dažnai tų, kurių mokykloje nebuvo aukščiausias (I arba II) vadybines kategorijas įgijusių mokyklos vadovų, netenkino jų vadovaujame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla, bet jie patys neplanavo ką nors daryti, kad pakiltų metodinės veiklos lygis. Statistiškai reikšmingai dažniau respondentų, kurie dirba miesto mokykloje, didelėje pagal mokytojų skaičių mokykloje, taip pat mokykloje, kurioje dirba daug aukščiausias kvalifikacines kategorijas – mokytojų metodininkų ir mokytojų ekspertų – įgijusių mokytojų, ir mokyklose, kuriose dirba aukščiausias (I arba II) vadybines kategorijas įgiję mokyklos vadovai, tenkino jų vadovaujame mokytojų metodiniame būrelyje vykdoma metodinė veikla. Pažymėtina, kad, analizuojant pagal dalykų, kurių mokytojus jungia metodinis būrelis, grupės, niekada nebuvo nustatyta atvejo, kad kurių nors mokomųjų dalykų mokytojų metodinei veiklai vadovaujantys respondentai statistiškai reikšmingai dažniau būtų kaip nors išsiskyre, vertindami savo mokykloje vykdomą metodinę veiklą.

Respondentai pakankamai aktyviai dalyvauja savo miesto ar rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje. Tyrimo rezultatai parodė, kad apklausti šalies bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų metodinės veiklos organizatoriai taip pat pakankamai aktyviai dalyvauja įvairiuose UPC organizuojamuose renginiuose, ne tik Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams skirtose metodinėse dienose.

Siekiant įvertinti sąlygas metodinei veiklai vykdyti, respondentams buvo pateikti aštuoni teiginiai, kurie turėjo padėti kompleksiškai nustatyti, kiek komfortiškomis sąlygomis respondentai gali organizuoti ir vykdyti mokytojų metodinę veiklą. Galima teigti, kad respondentai iš esmės pritarė visiems pateiktiems teiginiams – ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų su išlygomis ar be jų šiuos teiginius įvertino teigiamai. Aukščiausiai ir beveik vienodai respondentai įvertino abu teiginius apie iš mokyklos administracijos gaunamą informaciją. Vertindami savivaldybės lygmens institucijų veiklą, respondentai labiausiai pritarė teiginiams, kad mokyklos mokytojų metodiniai būreliai iš savivaldybės švietimo padalinio/ švietimo centro gauna reikalingą informaciją apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius bei informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą. Žemiausiai respondentai įvertino teiginius „savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo padalinys“ ir „savivaldybės švietimo padalinys /

švietimo centras inicijuoja metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą ir sklaidą“. Bet ir šiais atvejais ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų teigiamai vertino (su išlygomis ar be jų pritarė) šiuos žemiausiai įvertintus teiginius.

Aptariant respondento mokyklos vadovybės respondentui kaip mokyklos mokytojų metodinio būrelio vadovui pateikiamą svarbią informaciją, buvo gana sunku išskirti kokią nors respondentų grupę, kuri būtų statistiškai reikšmingai dažniau nurodžiusi visiškai pritarianti teiginiui, jog gauna visą reikalingą informaciją. Aptariant savivaldybės švietimo padalinio ir švietimo centro kaip svarbiausios informacijos šaltinio vaidmenį, šias institucijas statistiškai reikšmingai dažniau aukščiau vertino kaimo mokyklose, pagal pedagogų skaičių mažiausiose mokyklose dirbantys mokytojai ir respondentai, įgiję tik vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją. Apibendrinant detalizuotą savivaldybės lygmens institucijų (pirmiausia savivaldybės administracijos švietimo padalinio) įtakos respondentų metodinei veiklai vertinimą, galima teigti, jog statistiškai reikšmingai aukščiau šią įtaką vertina kaimo mokyklose, pagal pedagogų skaičių mažiausiose mokyklose dirbantys mokytojai. Aukščiau savivaldybės lygmens institucijų įtaką taip pat vertina respondentai iš mokyklų, kuriose nedirba aukščiausias vadybines kategorijas (I arba II) įgiję vadovai.

Atlikus respondentų įvertintų teiginių apie sąlygas metodinei veiklai vykdyti faktorinę analizę galima teigti, jog aplinkybes, turinčias įtakos mokytojų metodinei veiklai mokykloje, galima grupuoti į dvi dalis. Faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti savivaldybės lygmens institucijų įtaka, sujungia visus kintamuosius, parodančius savivaldybės administracijos švietimo padalinio ir savivaldybėje veikiančio švietimo centro veiksmus, darant įtaką mokytojų metodinei veiklai mokykloje: teikiant informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie metodinės veiklos organizavimą bei renginius, koordinuojant keitimąsi metodinės veiklos patirtimi su tarp savivaldybėje veikiančių bendrojo ugdymo mokyklų kolektyvų, metodinės veiklos gerosios patirties duomenų kaupimo inicijavimą bei mokyklų metodinių būrelių veiklos koordinavimą. Antrasis faktorius, kurį sąlyginai būtų galima pavadinti pagrindinės informacijos metodinei veiklai vykdyti faktoriumi, sujungia savivaldybės lygmens institucijų ir respondento mokyklos vadovybės veiksmus, teikiant svarbiausią metodinės veiklos vykdymui informaciją – apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir metodinės veiklos organizavimą bei renginius. Pažymėtina, kad abiejuose faktoriuose vienodai stipriai išreikšti kintamieji, parodantys savivaldybės lygmens institucijų veiksmus teikiant informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą ir apie metodinės veiklos organizavimą bei renginius.

Pagrindinės tyrimo išvados ir rekomendacijos.

Naujų mokymo priemonių įsigijimą Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose dažniausiai lemia pačių mokytojų, kuriems šių priemonių reikia; mokyklų mokytojų metodinių būrelių narių ir mokyklos vadovybės (direktoriaus ir / ar jo pavaduotojų bei mokyklos skyrių vedėjų) nuomonė. Mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonė ypač svarbi įsigyjant naujus vadovėlius ir vadovėlių papildančias mokymo priemones, o mokyklos vadovybės – įsigyjant naujas vaizdines priemones ir naujas tiesiogiai su vadovėliu nesusijusias skaitmenines mokymo priemones. Tyrimo rezultatai rodo, kad, įsigyjant naujas mokymo priemones, į mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonę labiau orientuoti miesto mokyklų, pagal pedagogų skaičių didesnių ir pagal pedagogų darbo stažą vyresnių mokyklų mokytojai, o kaimo mokyklose, pagal pedagogų skaičių mažesnėse ir pagal pedagogų darbo stažą jaunesnėse mokyklose dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo dažniau apsisprendžia mokytojai, kuriems tos mokymo priemonės reikia.

Aptariant mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonės svarbą, įsigyjant naujas mokymo priemones, būtina nepamiršti per tyrimą nustatytos tendencijos – maždaug pusės tirtų mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovų stažas šiuo metu vadovaujant metodinio būrelio veiklai nėra didesnis negu dveji metai. Dažnas tokios situacijos paaiškinimas (kai kurie respondentai netgi nurodė jį šalia savo atsakymų) – mokytojai mano, kad mokyklos mokytojų metodinio būrelio vadovo pareigos tėra jų laiką gaišinantis formalumas, todėl dažnai mokykloje mokytojai susitaria kad niekam nebūtų skriaudos, šias pareigas eiti iš eilės po metus ar dvejus. Todėl galima manyti, jog dažnai mokyklose mokytojų metodinė veikla nėra planingai organizuojama ir planuojama ilgesniam laikui. Taigi, ir apsisprendimas dėl naujų mokymo priemonių įsigijimo gali būti ne ilgalaikės mokyklos mokytojų kolektyvo narių mokymo priemonių pasiūlos analizės, o, ko gero, greito ir ne visada pagrįsto susirinkusių mokytojų apsisprendimo rezultatas. Netiesiogiai tai rodo ir tyrimo rezultatai. Iš jų matyti, kad mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių nuomonė, apsisprendžiant dėl naujų mokymo priemonių, yra svarbi, o šio būrelio vadovo, kuris, atrodytų, turėtų koordinuoti veiklą ir didžiąja dalimi lemti veiklos kryptį ir akcentus, ne tokia svarbi. Todėl būtų naudinga, viena vertus, mokytojams išleisti kokią nors metodinę priemonę, kurioje būtų aprašoma, į kokius aspektus reikia atsižvelgti, renkantis naują mokymo priemonę, kita vertus, UPC, kitų mokytojų kvalifikacijos tobulinimu užsiimančių institucijų darbuotojams reikėtų daugiau dėmesio skirti mokyklų mokytojų metodinių būrelių veiklos skatinimui ir palaikymui.

Apibūdindami savo organizuojamą metodinę veiklą, maždaug pusė respondentų nurodė, jog jų mokykloje organizuojami susitikimai ir renginiai, gerosios patirties stebėjimas bei mokytojų patirties pristatymas tikrai yra deramo lygio, mokykloje organizuojamas metodines dienas ir diskusijas bei forumus taip įvertino tik trečdalis respondentų. Respondentai dažniau norėtų tobulinti

ir teigia sugebėsiantys tai padaryti patys, gerosios patirties stebėjimą ir mokytojų patirties pristatymą. Pažymėtina, kad visais penkiais analizuotais atvejais truputį mažiau negu penktadalis respondentų nurodė, kad norėtų tobulinti konkrečią metodinės veiklos formą, bet patys nesugebės to padaryti. Nors respondentai rečiausiai patenkinti savo mokykloje organizuojamų metodinių dienų ir diskusijų bei forumų lygiu, pirmuoju atveju penktadalis, o antruoju atveju ketvirtadalis respondentų pasirinko atsakymą „gal ir reikėtų šią veiklą tobulinti, bet to dar neplanuoju daryti“. Ko gero, tai rodo, kad šios metodinės veiklos formos respondentui nėra labai svarbios. Todėl, organizuojant kvalifikacijos kėlimo renginius metodine veikla mokyklose užsiimantiems pedagogams, būtų naudinga daugiau dėmesio skirti metodinių dienų ir diskusijų bei forumų kaip metodinės veiklos formų aptarimu ir gerosios patirties, organizuojant šias veiklas, sklaidai. Ypač daug dėmesio organizuojant kvalifikacijos kėlimo renginius metodine veikla mokyklose užsiimantiems pedagogams derėtų skirti kaimo mokyklose, pagrindinėse ar jaunimo mokyklose arba progimnazijose; nedidelėse pagal pedagogų skaičių mokyklose dirbantiems, vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją įgijusiems ir nedidelį vadovavimo mokyklos mokytojų metodiniam būreliui stažą turintiems bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams.

Respondentai aukščiausiai vertina mokyklos administracijos veiklą, teikiant jiems, metodinės veiklos mokykloje įgyvendintojams, svarbią informaciją apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius bei informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą. Galima manyti, jog šios informacijos gavimas iš savo mokyklos vadovų respondentams yra pakankamai patogus, todėl būtų naudinga apgalvoti priemones, kad, platinant naują informaciją apie metodinės veiklos organizavimą ir renginius bei informaciją apie ugdymo proceso organizavimo tobulinimą, būtų specialiai planuojamas išsamus šios informacijos pateikimas mokyklų vadovams, tikintis, jog jie vėliau išsamiai informuos savo mokyklos mokytojus.

Apklausti bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų metodinę veiklą organizuojantys mokytojai pakankamai aukštai įvertino savivaldybės lygmens institucijų (savivaldybės administracijos švietimo padalinio ir švietimo centro) indėlį organizuojant ir koordinuojant mokyklose vykstančią mokytojų metodinę veiklą. Tačiau būtina atkreipti daugiau dėmesio gerinant žemiausiai respondentų įvertintų savivaldybės lygmens veiklas – mokyklose vykstančios metodinės veiklos koordinavimą ir metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą bei sklaidą. Savivaldybės lygmens institucijos, organizuodamos metodinei veiklai mokyklose svarbios informacijos platinimą, daugiau dėmesio turėtų atkreipti į kol kas skeptiškiau jų veiklą vertinančius miesto mokyklų, didesnių pagal mokytojų skaičių mokyklų ir mokytojo metodininko bei mokytojo eksperto kvalifikacines kategorijas įgijusius mokytojus. Galima manyti, kad, orientuojantis į šių mokytojų grupių atstovus, būtina apgalvoti kiek kitokius, jų darbo mokykloje specifiką labiau

atitinkančius pagalbos organizuojant metodinę veiklą mokykloje būdus ir metodus. Tyrimo rezultatai rodo metodinę veiklą mokykloje skatinančių rekomendacijų ir didesnės konkrečios bei labiau individualizuotos įvairių institucijų praktinės pagalbos mokyklų mokytojų metodinių būrelių vadovams poreikį.

Tyrimo rezultatai rodo, kad geras mokyklos materialinis aprūpinimas (vertinta mokyklos turima įranga, reikalinga pamokai vesti) lemia ir bendrą pozityvų bendrojo ugdymo mokyklose dirbančių mokytojų požiūrį į, atrodytų, tiesiogiai su pamokos vedimu nesusijusius dalykus, pavyzdžiui, vertinant metodinę veiklą mokykloje ar savivaldybėje.

**Mokyklų metodinių būrelių vadovų tyrimo
suminiai duomenys**

Tyrimo rezultatai, jei nenurodyta kitaip, išreikšti procentais nuo bendro respondentų skaičiaus.

2. Nurodykite, kokio(-ių) dalyko(-ų) mokyklos mokytojų metodiniam būreliui vadovaujate (**atviras klausimas**).

2.1. Pradinis ugdymas	26
2.2. Socialinis ir dorinis ugdymas	31
2.3. Matematika ir IT	27
2.4. Gamtamokslinis ugdymas	28
2.5. Kalbinis ugdymas	38
2.6. Meninis ugdymas, technologijos ir kūno kultūra	24
2.7. Kito pobūdžio būrelis	3

3. Nurodykite, kokių bendrojo ugdymo dalykų pamokų turite šiais mokslo metais (**atviras klausimas**).

Pradinis ugdymas	20
Socialinis ir dorinis ugdymas	13
Matematika ir IT	14
Gamtamokslinis ugdymas	10
Kalbinis ugdymas	32
Meninis ugdymas, technologijos ir kūno kultūra	11

4. Kiek metų vadovaujate mokyklos mokytojų metodiniam būreliui? (**atviras klausimas**).

Pirmus metus	37
Antrus metus	22
Trečius ar ketvirtus metus	18
Daugiau nei ketvirtus metus	23

5. Kokią kvalifikacinę kategoriją įgijote?

Mokytojo	2
Vyresniojo mokytojo	44
Mokytojo metodininko	52
Mokytojo eksperto	2
Kvalifikacinės kategorijos neturi	0

8. Kiek metų iš viso vadovaujate mokyklos mokytojų metodiniam būreliui? (**atviras klausimas**).

Pirmus metus	22
Antrus metus	17
Trečius ar ketvirtus metus	21
Penktus ar šeštus metus	17
Daugiau nei šeštus metus	23

Dar keli klausimai skirti bendrai apibūdinti Jūsų vadovaujamą mokyklos mokytojų metodinį būrelį ir pačią mokyklą.

9. Kiek mokytojų vienija Jūsų vadovaujamas mokyklos mokytojų metodinis būrelis? (**atviras klausimas**).

Iki 5 mokytojų	20
6-8 mokytojai	36
9-12 mokytojų	26
Daugiau nei 12 mokytojų	18

11. Įvertinkite, ar Jūsų mokykla pakankamai aprūpinta įvairia įranga, reikalinga pamokoms vesti (kompiuteriais, daugialypės terpės įranga ir pan.)?

Tikrai gerai aprūpinta	19
Ko gero, gerai aprūpinta	36
Ko gero, nepakankamai gerai aprūpinta	29
Tikrai nepakankamai gerai aprūpinta	15
Nežinau, sunku pasakyti	1

Aptariant vadovėlių ir kitų mokymo priemonių naudojimą pamokoje labai svarbu išsiaiškinti, kaip juos įsigyja Jūsų mokyklos bendruomenė. Todėl šia tema ir pradėsime apklausą.

12. Ar Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų vadovėlių įsigijimo?

Mūsų metodinio būrelio narių nuomonė dėl jų mokomų dalykų vadovėlių įsigijimo paprastai yra lemiamą	30
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų vadovėlių įsigijimo paprastai yra atsižvelgiama	66
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų vadovėlių įsigijimo paprastai nėra atsižvelgiama	4

13. Ar Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų vadovėlius papildančių mokymo priemonių (spausdintų ir skaitmeninių) įsigijimo?

Mūsų metodinio būrelio narių nuomonė dėl jų mokomų dalykų vadovėlius papildančių mokymo priemonių įsigijimo paprastai yra lemiamą	19
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų vadovėlius papildančių mokymo priemonių įsigijimo paprastai yra atsižvelgiama	74
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų vadovėlius papildančių mokymo priemonių įsigijimo paprastai nėra atsižvelgiama	7

14. Ar Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų vaizdinių priemonių (žemėlapių, plakatų, paveikslų ir pan.) įsigijimo?

Mūsų metodinio būrelio narių nuomonė dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų vaizdinių priemonių įsigijimo paprastai yra lemiamą	21
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų vaizdinių priemonių įsigijimo paprastai yra atsižvelgiama	73
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų vaizdinių priemonių įsigijimo paprastai nėra atsižvelgiama	6

15. Ar Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariai dalyvauja apsisprendžiant dėl naujų tiesiogiai su vadovėliais nesusietų skaitmeninių mokymo priemonių įsigijimo?

Mūsų metodinio būrelio narių nuomonė dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų skaitmeninių priemonių įsigijimo paprastai yra lemiamą	10
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų skaitmeninių priemonių įsigijimo paprastai yra atsižvelgiama	74
Į mūsų metodinio būrelio narių nuomonę dėl jų mokomų dalykų pamokoms reikalingų skaitmeninių priemonių įsigijimo paprastai nėra atsižvelgiama	16

16. Kas Jūsų mokykloje nusprendžia, kokius Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius pasirinkti (pažymėkite tik vieną, patį svarbiausią atsakymą)?

Mokyklos vadovybė (direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai)	8
Mokyklos taryba	6
Metodinio būrelio nariai	48
Mokyklos bibliotekininkas	2
Mokytojas, kuriam to vadovėlio reikia	34
Mokyklos metodinė taryba (<i>respondentų papildytas atsakymas, kurio pateiktoje anketoje nebuvo</i>)	2

17. Kas Jūsų mokykloje nusprendžia, kokias Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius papildančias mokymo priemones pasirinkti (pažymėkite tik vieną, patį svarbiausią atsakymą)?

Mokyklos vadovybė (direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai)	11
Mokyklos taryba	6
Metodinio būrelio nariai	46
Mokyklos bibliotekininkas	1
Mokytojas, kuriam tų vadovėlių papildančių mokymo priemonių reikia	35
Mokyklos metodinė taryba (<i>respondentų papildytas atsakymas, kurio pateiktoje anketoje nebuvo</i>)	1

18. Kas Jūsų mokykloje nusprendžia, kokias Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.) pasirinkti (pažymėkite tik vieną, patį svarbiausią atsakymą)?

Mokyklos vadovybė (direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai)	9
Mokyklos taryba	5
Metodinio būrelio nariai	48
Mokyklos bibliotekininkas	0,3
Mokytojas, kuriam tų vaizdinių priemonių reikia	36
Mokyklos metodinė taryba (<i>respondentų papildytas atsakymas, kurio pateiktoje anketoje nebuvo</i>)	1

19. Kas Jūsų mokykloje nusprendžia, kokias Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones pasirinkti (pažymėkite tik vieną, patį svarbiausią atsakymą)?

Mokyklos vadovybė (direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai)	21
Mokyklos taryba	9
Metodinio būrelio nariai	36
Mokyklos bibliotekininkas	1
Mokytojas, kuriam tų skaitmeninių mokymo priemonių reikia	32
Mokyklos metodinė taryba (<i>respondentų papildytas atsakymas, kurio pateiktoje anketoje nebuvo</i>)	1

20. Kas Jūsų mokykloje galutinai nusprendžia, kokią Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio nariams reikalingą metodinę literatūrą pasirinkti (pažymėkite tik vieną, patį svarbiausią atsakymą)?

Mokyklos vadovybė (direktorius ir / ar jo pavaduotojai, mokyklos skyrių vedėjai)	19
Mokyklos taryba	9
Metodinio būrelio nariai	40
Mokyklos bibliotekininkas	3
Mokytojas, kuriam tos metodinės literatūros reikia	27
Mokyklos metodinė taryba (<i>respondentų papildytas atsakymas, kurio pateiktoje anketoje nebuvo</i>)	2

24. Ar, renkantis Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius, paprastai yra (pažymėkite kiekvienoje eilutėje):

	Visada	Dažniausiai	Kai kada	Niekada	Nežinau, sunku pasakyti	Aritm. vidurkis ¹⁰
24.1. tariamasi su mokyklos administracija	60	21	15	2	2	1,66
24.2. tariamasi su metodinio būrelio vadovu	46	23	19	10	2	2,00
24.3. aptariama metodiniame būrelyje	67	19	11	2	1	1,50
24.4. tariamasi su to dalyko mokytojais	83	13	3	0,3	1	1,24
24.5. tariamasi su mokyklos bibliotekininku	62	21	11	4	2	1,65
24.6. analizuojama vadovėlių duomenų bazėje skelbiama leidyklų informacija	51	31	13	2	3	1,76
24.7. analizuojamos vadovėlių duomenų bazėje skelbiamos vadovėlių recenzijos	32	38	21	3	6	2,13
24.8. analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	34	42	20	1	3	1,97
24.9. atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	34	38	21	1	6	2,07
24.10. aptariama leidyklų rengiamuose vadovėlių pristatymuose gauta informacija	25	33	32	4	6	2,33
24.11. atsižvelgiama į vadovėlio kainą	28	33	29	3	7	2,28
24.12. atsižvelgiama, ar kartu su vadovėliu yra siūlomos vadovėlių papildančios mokymo priemonės	35	39	21	1	4	2,00
24.13. atsižvelgiama, ar mokykloje jau naudojami leidyklos išleisti tos pačios serijos vadovėliai	43	42	11	1	3	1,78
24.14. atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	14	30	46	4	6	2,57
24.15. atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	21	43	34	0,5	1	2,15

¹⁰ Aritmetinis vidurkis leidžia tarpusavyje palyginti ir, jei reikia, išranguoti įvairius to paties klausimo kintamuosius. Paprastai, suvedant duomenis į duomenų bazę, pirmasis kintamojo atsakymas (šiuo atveju – „visada“), žymimas skaičiumi 1, antrasis – 2 ir t. t. 24 klausimo atveju, paskutinis atsakymas „nežinau, sunku atsakyti“, pažymėtas skaičiumi 5. Tada aritmetinis vidurkis 1,24 reiškia, kad apibendrintas visų respondentų atsakymas į šį kintamąjį yra tarp atsakymų „visada“ ir „dažniausiai“, bet labai arti atsakymo „visada“, o aritmetinis vidurkis 2,57 – kad apibendrintas visų respondentų atsakymas į šį kintamąjį yra tarp atsakymų „dažniausiai“ ir „kai kada“, bet arčiau atsakymo „kai kada“. Ranguoti vieno klausimo kintamuosius galima ir kitu būdu – pagal respondentų, kurie pasirinko atsakymus „visada“ ir „dažniausiai“ dalį. Tada, atsakant į 24.4 kintamąjį, atsakymus „visada“ arba „dažniausiai“ pasirinko 96 proc. respondentų, o, atsakant į 24.14 kintamąjį – 44 proc. respondentų.

25. Ar, renkantis Jūsų vadovaujamos mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vadovėlius papildančias mokymo priemones, paprastai yra (pažymėkite kiekvienoje eilutėje):

	Visada	Dažniausiai	Kai kada	Niekada	Nežinau, sunku pasakyti	Aritm. vidurkis
25.1. tariamasi su mokyklos administracija	54	26	15	3	2	1,73
25.2. tariamasi su metodinio būrelio vadovu	42	27	20	9	2	2,02
25.3. aptariama metodiniame būrelyje	59	24	13	2	2	1,63
25.4. tariamasi su to dalyko mokytojais	75	19	4	0,5	2	1,35
25.5. tariamasi su mokyklos bibliotekininku	49	27	18	3	3	1,86
25.6. analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	31	46	17	1	5	2,04
25.7. atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	30	43	19	1	7	2,12
25.8. aptariama leidyklų rengiamuose vadovėlių pristatymuose gauta informacija	24	42	25	2	7	2,24
25.9. atsižvelgiama į vadovėlius papildančių mokymo priemonių kainą	30	43	20	2	5	2,08
25.10. atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	14	34	43	3	6	2,52
25.11. atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	22	42	32	1	3	2,23

26. Ar, renkantis Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų vaizdines priemones (žemėlapius, plakatus, paveikslus ir pan.), paprastai yra (pažymėkite kiekvienoje eilutėje):

	Visada	Dažniausiai	Kai kada	Niekada	Nežinau, sunku pasakyti	Aritm. vidurkis
26.1. tariamasi su mokyklos administracija	57	27	12	2	2	1,64
26.2. tariamasi su metodinio būrelio vadovu	43	27	19	9	2	2,02
26.3. aptariama metodiniame būrelyje	56	25	14	3	2	1,68
26.4. tariamasi su to dalyko mokytojais	71	23	3	1	2	1,40
26.5. tariamasi su mokyklos bibliotekininku	42	25	21	7	5	2,09
26.6. analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	31	46	18	0,3	4	2,01
26.7. atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	31	43	20	1	5	2,07
26.8. aptariama leidyklų rengiamuose pristatymuose gauta informacija	23	41	26	3	7	2,29
26.9. atsižvelgiama į vaizdinių priemonių kainą	36	44	15	1	4	1,93
26.10. atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	14	35	42	4	5	2,52
26.11. atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	19	44	32	1	4	2,28

27. Ar, renkantis Jūsų vadovaujamo mokyklos mokytojų metodinio būrelio narių mokomų dalykų tiesiogiai su vadovėliais nesusietas skaitmenines mokymo priemones, paprastai yra (pažymėkite kiekvienoje eilutėje):

	Visada	Dažniausiai	Kai kada	Niekada	Nežinau, sunku pasakyti	Aritm. vidurkis
27.1. tariamasi su mokyklos administracija	58	22	13	2	5	1,74
27.2. tariamasi su metodinio būrelio vadovu	37	24	22	11	6	2,25
27.3. aptariama metodiniame būrelyje	48	23	20	4	5	1,95
27.4. tariamasi su to dalyko mokytojais	62	22	10	1	5	1,65
27.5. tariamasi su mokyklos bibliotekininku	34	24	24	8	10	2,34
27.6. analizuojama leidyklų bukletuose ir interneto svetainėse pateikta informacija	27	42	20	1	10	2,25
27.7. atsižvelgiama į mokyklai pateiktus leidyklų pasiūlymus ir suteikiamas nuolaidas	30	41	18	1	10	2,20
27.8. aptariama leidyklų rengiamuose pristatymuose gauta informacija	22	40	25	2	11	2,39
27.9. atsižvelgiama į skaitmeninių mokymo priemonių kainą	36	40	15	1	8	2,06
27.10. atsižvelgiama į kolegų, dirbančių kitose mokyklose, nuomonę	16	33	37	3	11	2,57
27.11. atsižvelgiama į seminaruose, kituose mokytojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose gautą informaciją	21	39	31	1	8	2,37

Baigdami apklausą, mūsų kolegų iš Ugdymo plėtotės centro Ugdymo turinio įgyvendinimo ir organizavimo skyriaus prašymu, norėtume užduoti kelis klausimus apie metodinę veiklą Jūsų mokykloje ir savivaldybėje.

56. Įvertinkite, ar savo mokykloje norėtumėte patobulinti šias Jūsų vykdomos metodinės veiklos formas. Pažymėkite kiekvienoje eilutėje.

	Šią veiklą norėčiau patobulinti ir sugebėsiu tai padaryti be pagalbos	Šią veiklą norėčiau patobulinti, bet be pagalbos nesugebėsiu to padaryti	Gal ir reikėtų šią veiklą tobulinti, bet to dar neplanuoju daryti	Ši metodinė veikla mūsų mokykloje derama lygio	Tokia metodinė veikla mūsų mokykloje nėra ir nebus organizuojama	Nežinau, sunku pasakyti
56.1. Metodinės dienos	15	17	20	35	3	10
56.2. Susitikimai, renginiai	12	17	13	55	0,5	3
56.3. Diskusijos, forumai	10	19	27	33	2	9
56.4. Gerosios patirties stebėjimas	19	15	11	51	0	4
56.5. Mokytojų patirties pristatymas	18	16	11	50	1	4

57. Kokias kitas mokykloje vykdomos metodinės veiklos formas norėtumėte tobulinti, bet tam Jums reikia pagalbos? (atviras klausimas, buvo galima nurodyti kelis atsakymus).

Būtina organizuoti patirties sklaidą tarp mokyklų	2
Būtina organizuoti patirties sklaidą tarp įvairių savo mokyklos metodinių būrelių atstovų	0,2
<i>Neatsakė</i>	98

58. Kaip Jūs dalyvaujate miesto / rajono savivaldybės dalyko mokytojų metodinio būrelio veikloje?

Vadovauju šiam būreliui	9
Nuolat dalyvauju šio būrelio veikloje	64
Kartais dalyvauju šio būrelio veikloje	21
Šio būrelio veikloje nedalyvauju	6

59. Ar esate dalyvavęs Ugdymo plėtotės centro (UPC) Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams organizuotose metodinėse dienose?

Taip, esu dalyvavęs bent kelis kartus	23
Taip, esu dalyvavęs vieną kartą	15
UPC organizuotose metodinėse dienose nedalyvavau, bet dalyvavau kituose UPC organizuotuose renginiuose	41
Neatsimenu dalyvavęs kokiuose nors UPC organizuotuose renginiuose	21

60. Ar pritariate šiems teiginiams? Pažymėkite kiekvienoje eilutėje.

	Tikrai pritariu	Ko gero, pritariu	Ko gero, nepitariu	Tikrai nepitariu	Nežinau, sunku pasakyti	Aritm. vidurkis
60.1. Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie <u>ugdymo proceso organizavimo tobulinimą</u> gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro.	33	48	12	4	3	1,94
60.2. Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai reikalingą informaciją apie <u>ugdymo proceso organizavimo tobulinimą</u> gauna iš mokyklos administracijos.	59	36	3	1	1	1,47
60.3. Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie <u>metodinės veiklos organizavimą / renginius</u> gauna iš savivaldybės švietimo padalinio / švietimo centro.	44	44	9	2	1	1,73
60.4. Mokyklos mokytojų metodiniai būreliai informaciją apie <u>metodinės veiklos organizavimą / renginius</u> gauna iš mokyklos administracijos.	59	37	3	0,5	1	1,47
60.5. Savivaldybė švietimo padalinys / švietimo centras tarpininkauja užmezgant partnerystės ryšius ir skatina keitimąsi metodinės veiklos organizavimo patirtimi su kitų mokyklų / savivaldybių mokytojų metodiniais būreliais.	28	46	14	4	8	2,17
60.6. Savivaldybės švietimo padalinys / švietimo centras inicijuoja metodinės veiklos gerosios patirties duomenų banko kaupimą ir sklaidą.	27	50	8	2	13	2,23
60.7. Savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo padalinys.	27	43	11	6	13	2,34
60.8. Savivaldybės metodinę veiklą / metodinių būrelių veiklą koordinuoja savivaldybės švietimo centras.	36	42	8	3	11	2,11